

**Stichting Zeehondencentrum Pieterburen**

**Samengevoegd jaarverslag  
2018**

---

Samengevoegde jaarrekening van:

Stichting Zeehondencentrum Pieterburen  
Hoofdstraat 94a  
9968 AG Pieterburen

en

Stichting Steunfonds Zeehondencentrum Pieterburen  
Hoofdstraat 94a  
9968 AG Pieterburen

Geparafeerd voor  
waarmerkingsdoeleinden

## Inhoudsopgave

| <b>Jaarstukken</b>                                        | <b>blz.</b> |
|-----------------------------------------------------------|-------------|
| Verslag Toezichthoudend bestuur                           | 3           |
| Voorwoord                                                 | 3           |
| 1. Statutaire naam en doelstelling, visie en missie       | 4           |
| 2. Bestuursverslag                                        | 7           |
| 3. Vooruitblik                                            | 14          |
| 4. Verantwoordingsverklaring                              | 17          |
| Jaarrekening                                              |             |
| Samengevoegde balans per 31 december 2018                 | 21          |
| Samengevoegde staat van baten en lasten 2018              | 22          |
| Samengevoegde kasstroomoverzicht 2018                     | 23          |
| Toelichting behorend tot de jaarrekening 2018             |             |
| Algemeen                                                  | 24          |
| Grondslagen voor de waardering van activa en passiva      | 25          |
| Grondslagen voor de resultaatbepaling                     | 29          |
| Toelichting op de balans                                  |             |
| A. Materiële vaste activa                                 | 31          |
| B. Voorraden                                              | 32          |
| C. Vorderingen en overlopende activa                      | 32          |
| D. Liquide middelen                                       | 32          |
| E. Reserves                                               | 33          |
| F. Fondsen                                                | 34          |
| G. Voorzieningen                                          | 34          |
| H. Langlopende schulden                                   | 35          |
| I. Kortlopende schulden en overlopende passiva            | 35          |
| J. Niet uit de balans blijvende rechten en verplichtingen | 35          |
| Toelichting op de staat van baten en lasten               |             |
| K. Baten uit eigen fondsenwerving                         | 36          |
| L. Besteed aan doelstellingen                             | 37          |
| M. Werving baten                                          | 39          |
| N. Kosten beheer en administratie                         | 39          |
| O. Toelichting lasten verdeling                           | 40          |
| P. Bezoldiging directie                                   | 41          |
| Q. Resultaatbestemming                                    | 42          |
| R. Gebeurtenissen na balansdatum                          | 42          |
| Controleverklaring                                        | 44          |

## **Verslag bestuur**

### **Voorwoord**

Het afgelopen boekjaar is een roerig jaar geweest voor de Stichting Zeehondencentrum Pieterburen. Opnieuw is er ontzettend goed werk verricht met de opvang en verzorging van vele hulpbehoevende zeehonden. Ten aanzien van onze belangrijkste activiteit, de opvang en verzorging van hulpbehoevende zeehonden, hebben we onze handen weer vol gehad. Dankzij de steun van onze donateurs, bezoekers en vrijwilligers hebben we in 2018 in totaal 271 zeehonden opgevangen. Dit is fors lager dan de 520 van vorig jaar. Dit is mede het resultaat van het gefundeerd zorgbeleid ten aanzien van de opvang.

Financieel heeft de Stichting Zeehondencentrum Pieterburen (ZHC) in 2018 een slecht jaar gedraaid.

Met name de relatief lage nalatenschappen t.o.v. voorgaande jaren en de forse daling van de bezoekersaantallen in 2018 kwamen onverwacht. Dit terwijl er juist fors geïnvesteerd was in het buitenterrein en extra horecavoorzieningen met de bedoeling bezoekers tijdens hun bezoek meer te bieden en met de intentie tot hogere inkomsten vanuit winkel en horeca. Ook is steviger dan de voorgaande jaren ingezet met extra personeelskosten, advertentiekosten, radiospotjes, outdoor reclameborden en kosten sociale media. Maar als gevolg van het ontzettend lange warme voorjaar en aansluitend extreem hete zomermaanden zijn de voorziene bezoekersaantallen niet gehaald. Ook heeft het feit dat we een periode geen tot nauwelijks zeehonden in huis hadden, en de beperktere mogelijkheden van free publicity door 'speciale zeehonden' ons parten gespeeld.

Voor wat betreft haar deelname aan het Werelderfgoedcentrum te Lauwersoog (WEC) is het beeld per saldo eveneens niet positief. Tot en met de zomer ging het crescendo, Overheden bleken bereid ca. 16 mln. subsidies beschikbaar te stellen. Een onafhankelijke adviescommissie koos een fantastisch ontwerp van een prijswinnende architect. Niet iedereen bleek echter gecharmeerd te zijn van het voorziene ontwerp. Na de zomer bleek het daarom noodzakelijk de ontwikkeling van het WEC en daarmee ook de beoogde vernieuwing van ons Zeehondencentrum tijdelijk stop te zetten. Hierdoor heeft de beoogde transitie naar een modern en duurzame zeehondenopvang met research en learning community vertraging opgelopen.

Wij beschouwen het boekjaar 2018 als een in alle opzichten uitzonderlijk boekjaar: Wij zien een gezonde toekomst van het Zeehondencentrum met onverminderd vertrouwen tegemoet.

# 1. Statutaire naam en doelstelling, visie en missie

## **Statutaire naam**

Statutaire naam: Stichting Zeehondencentrum Pieterburen en  
Stichting Steunfonds Zeehondencentrum Pieterburen

Gevestigd te: Gemeente de Marne  
Hoofdstraat 94a  
9968 AG Pieterburen

Rechtsvorm: Stichting  
Opgericht voor onbepaalde tijd

## **Statutaire doelstelling**

De Stichting Zeehondencentrum Pieterburen stelt zich ten doel:

- Het (doen) bevorderen van de instandhouding en eventueel van de uitbreiding van zeehondenpopulaties in het bijzonder in, maar niet beperkt tot, de getijdengebieden rond en in de Noordzee. Hieronder wordt begrepen:
  - Het (doen) geven van **voorlichting**;
  - Het **verzorgen** van zeezoogdieren waaronder zeehonden, voorkomend in de getijdengebieden rond en in de Noordzee met als doel hen weer vrij te laten in de natuur;
  - Het (doen) beoefenen van **wetenschap en educatie**, alsmede het samenwerken met die instelling of natuurlijke personen, die activiteiten op het gebied van wetenschap en educatie ontplooiën;
  - Het werven van **fondsen** om voormelde activiteiten te helpen bekostigen;
  - Het verlenen van noodhulp aan en het geven van voorlichting over zeezoogdieren wereldwijd;
  - Alle overige (rechts-)handelingen die het doel bevorderen.

De stichting Steunfonds Zeehondencentrum Pieterburen stelt zich ten doel: het ondersteunen van de activiteiten van de stichting "Stichting Zeehondencentrum Pieterburen", statutair gevestigd te Pieterburen, ingeschreven in het handelsregister onder nummer 41009242, zulks in de meest ruime zin van het woord, meer in het bijzonder met betrekking tot de financiële aspecten van het beleid omtrent het Zeehondencentrum te Pieterburen. De stichting let daarbij meer speciaal op de continuïteit van deze crècheactiviteiten.

De stichting tracht haar doel onder meer te bereiken door fondswerving, zulks in de meest ruime zin, met gebruikmaking van alle geoorloofde middelen. De stichting heeft geen winstoogmerk.

## **Missie en visie**

*Wij geloven in een gezonde zeehond, de graadmeter voor een gezonde zee.*

Al jarenlang hebben we passie en zorg voor de zeehond, inclusief zijn leefomgeving. Een schone en gezonde Waddenzee is voor ons dan ook een erg groot goed. Niet voor niets heeft dit uniek stukje natuur het predicaat 'Werelderfgoed' en daar moeten we zuinig mee omgaan; voor nu, voor straks en voor onze kinderen. Hierin hebben we als mens en als sociale onderneming een grote verantwoordelijkheid. De rol van de zeehond is daarbij cruciaal; hij vormt de graadmeter voor een schone zee. Wij meten, monitoren, verzorgen en delen onze kennis. Om de zeehond en zijn leefomgeving gezond te houden én om onze kennis en kunde internationaal aan te bieden. Zodat die ook wereldwijd kan worden ingezet en kan bijdragen aan een betere (zee)wereld.

## **Doelstellingen, strategie en beleid**

### **Achtergrond**

In 1971 is het Zeehondencentrum in Pieterburen opgericht. Sinds 2013 heeft het Zeehondencentrum een nieuwe beweging ingezet waarbij we dierenwelzijn als natuurbehoud als onlosmakelijke eenheid zien; Wij staan voor natuurbescherming met respect voor het individuele wilde dier. Een wereldwijd gedragen zienswijze ook wel bekend onder de term 'compassionate conservation'. Uitgangspunt is het creëren van een duurzame, groene én rechtvaardige samenleving die respectvol omgaat met de natuur en het individuele wilder dier.

De zeehond is toppredator en daarmee graadmeter van het ecosysteem.

### **Strategie**

#### *Doelstelling*

Stichting Zeehondencentrum Pieterburen ontwikkelt zich nog steeds tot een kennis- en expertisecentrum voor zeehonden, waarbij een gezonde leefomgeving van de zeehond centraal gaat staan in de aanpak en communicatie van het Zeehondencentrum. Het project Happy Seal vormde hiervoor de basis en opmaat.

#### *Functies*

Bij het uitvoeren van haar nieuwe strategie zal de Stichting naast haar huidige kerntaak (het redden van hulpbehoevende zeehonden) op dit moment drie specifieke rollen op verschillende niveaus, die vervolgens logisch uit elkaar voortvloeien.

#### *1. Autoriteit/wetenschap*

De basis van alles ligt in de expertise van het Zeehondencentrum. Door jarenlange ervaring en vele onderzoeken is het Zeehondencentrum de expert geworden in Nederland op het gebied van zeehonden. Daar is in de loop der jaren een sterke (internationale) wetenschappelijke component bijgekomen waar onderzoek een grote rol speelt.

## *2. Bewustmaker*

Door haar ervaring en betrokkenheid bij het Waddengebied en de zeehondenpopulatie is de bewustwording van het Zeehondencentrum voor het belang van een schone Waddenzee alleen maar groter geworden. Van oudsher houdt Pieterburen zich natuurlijk bezig met bewustwordingscampagnes, maar nu met de plastic soep en one health problematiek wordt die noodzaak extra gevoeld.

## *3. Entertainer/toeristisch trekpleister*

Tot slot heeft het Zeehondencentrum een recreatieve functie. Veel gezinnen met kinderen zien het als een ideaal dagje uit.

Vanuit onze expertrol komen we tot bepaalde conclusies en overwegingen. Die maken dat we mensen bewust willen maken van een nieuwe problematiek rondom de zeehond en daar dan ook een andere, aanvullende boodschap in gaan voeren. Dat doen we op verschillende manieren waaronder op recreatief gebied door middel van beleving en 'scientainment'. Ook online merken we dat we steeds zichtbaarder zijn met onze boodschap.

### *Risico's*

De Stichting onderkent een aantal risico's en onzekerheden welke de strategie kunnen beïnvloeden maar vindt dat zij deze met betrekking tot de huidige situatie en ontwikkelingen prima weerstaat:

- wijzigingen in de strategie van de stichting;
- de "governance" van de stichting;
- de (markt) vraag naar onze producten en diensten;
- de afhankelijkheid van bepaalde producten en diensten;
- maatschappelijke ontwikkelingen;
- duurzaamheidsaspecten.

### *Wijzigingen in de strategie van de stichting*

De Stichting is een kleine organisatie met een bestuurder en een Raad van Toezicht als bestuursorgaan. De bestuurder wordt ondersteunt door een management team (MT) bestaande uit de hoofden van de belangrijkste afdelingen. Periodiek is er overleg tussen deze leidinggevende en toezichthoudende organen. Indien er bepaalde ontwikkelingen optreden welke de strategie positief dan wel negatief beïnvloeden dan zijn er dusdanige korte lijnen binnen deze structuur zodat er snel en kortdaat kan worden gehandeld om eventuele risico's het hoofd te bieden. Het verleden heeft een positieve uitwerking bij ons ook al meermalen aangetoond.

### *De "governance" van de stichting*

De term "governance" omvat de volgende vraagstukken: hoe kom je tot beslissingen, hoe kom je tot uitvoering en hoe verkeer je met je omgeving. Zowel interne als externe toezichtrelaties worden naar aard, inrichting en werking geraakt door complexe governanceverhoudingen, zowel in het publieke als het private domein en daar tussenin. Besturen gaat niet vanzelf goed. Toezicht op de inrichting en werking van bestuur is noodzakelijk.

Stichting Zeehondencentrum Pieterburen onderkent dit en heeft de volgende maatregelen getroffen:

- De bestuurder staat onder toezicht van de Raad van Toezicht en het bezoldigingsbeleid en bij de vaststelling van de beloning volgt de Stichting Zeehondencentrum Pieterburen de Regeling beloning directeuren van goededoelenorganisaties;
- Externe toetsing vindt plaats door de accountant, het CBF en Lloyds (ISO).

Al deze maatregelen laten jaarlijks zien dat het Zeehondencentrum dit risico onder controle heeft.

### De (markt) vraag naar onze producten en diensten

Het Zeehondencentrum biedt een divers aanbod van artikelen en diensten aan. Hieruit ontvangt zij jaarlijks naast de entreegelden ook inkomsten uit verkopen van horeca en winkelartikelen. Deze inkomsten helpen ons geweldig om onze opvang van hulpbehoevende zeehonden zo goed mogelijk uit te voeren. Echter dit betreffen niet onze enige bronnen van inkomsten. Naast de verkoop van producten en diensten ontvangen wij jaarlijks ook prachtige bedragen aan nalatenschappen en giften en donaties, waarmee de afhankelijkheid van een bepaalde inkomstenbron goed gespreid is.

### Maatschappelijke ontwikkelingen en duurzaamheidsaspecten

Het Zeehondencentrum heeft uiteraard ook te maken met maatschappelijke ontwikkelingen en duurzaamheidsaspecten. In hoofdstuk 2 onder “Bestuurlijke zaken” wordt verder ingegaan op welke ontwikkelingen wij zien en hoe het Zeehondencentrum hier mee omgaat. Mede dankzij de uitstekende contacten uit ons netwerk en als gevolg van onze goede relatie met de overheden hebben we aangetoond ook snel en kundig op deze ontwikkelingen in te kunnen spelen, waarmee ook deze risico’s voor ons beheersbaar zijn.

## **2. Bestuursverslag / Raad van Toezicht**

### **Bestuurssamenstelling**

Het Zeehondencentrum kent de volgende bestuursorganen:

- een Raad van Toezicht; en
- een directeur/bestuurder.

De Raad van Toezicht is belast met het toezichthouden en de bestuurder is belast met het besturen van de Stichting.

Sinds 17 april 2013 is Niek Kuizenga benoemd tot zelfstandig bevoegd algemeen directeur/bestuurder van de Stichting, nadat hij op 12 november 2012 in dienst was getreden als bestuurder.

Het bestuur heeft samen met de Raad van Toezicht het bezoldigingsbeleid, de hoogte van de directiebeloning en de hoogte van andere bezoldigingscomponenten vastgesteld. Het beleid wordt periodiek geactualiseerd.

Begin 2014 is de huidige Raad van Toezicht onder voorzitterschap van ex staatssecretaris Henk Bleker aangetreden. Naast Henk Bleker zijn de bekende viroloog prof. dr. Ab Osterhaus en de heer Michael Sijbom, de overige leden.

De Raad van Toezicht komt meerdere keren per jaar samen en ontvangt geen bezoldiging voor haar werkzaamheden.

De leden van de Raad van Toezicht en het Bestuur hebben geen relevante nevenfuncties.

### ***Bestuurlijke zaken***

Bij het uitvoeren van onze operationele activiteiten onderkennen wij de volgende risico's welke de effectiviteit en efficiency van het Zeehondencentrum kunnen beïnvloeden:

- interne organisatie en administratie;
- fraudegevoeligheid en corruptie;
- implementatie van nieuwe informatiesystemen;
- risico's m.b.t. schade toebrengen aan het milieu;
- kwaliteit van personeel;
- reputatie Zeehondencentrum.

Wij hebben maatregelen getroffen om deze bovengenoemde risico's te kunnen beheersen:

#### Interne organisatie en administratie

Het Zeehondencentrum is een kleine organisatie. Voordelen hiervan zijn er zeer korte lijnen zijn binnen de organisatie en dat de mensen die er werken een grote verantwoordelijkheid hebben maar ook voelen ten aanzien van hun werkzaamheden. In ons geval komt dit de effectiviteit en efficiency juist ten goede. Eventuele issues worden snel herkend en besproken, waar vooral de zeehondenzorg baat bij heeft.

#### Fraudegevoeligheid en corruptie

Dit is een risico waar iedere organisatie zich helaas tegen moet wapenen. Bij ons in het Zeehondencentrum hebben we gelukkig geen ervaring met deze onderwerpen. Ook hier zal het een rol spelen dat we een kleine organisatie zijn en bovendien nog een goed doel. Intern kent iedereen elkaar en werken we iedere dag samen, ook middels het zgn. "open-deur beleid". Extern merken we dat mensen het fijn vinden om ons te helpen (zowel financieel als in natura). Ten aanzien van onze geldstromen geldt het vier-ogen principe, hebben we interne (kas)geldcontroles en functie- en autorisatiescheidingen getroffen. Middels deze maatregelen hebben we de risico's naar onze mening voldoende onder controle.

#### Implementatie van nieuwe informatiesystemen

Deze zijn niet van toepassing geweest de afgelopen jaren en zullen ook het komend jaar niet aan de orde zijn.

#### Risico's m.b.t. schade toebrengen aan het milieu

Het Zeehondencentrum houdt rekening met het milieu. In ons geval heeft dit vooral betrekking op het waterverbruik in onze bassins. Waar dit water in het verleden periodiek werd geloosd in het riool wordt ons verbruikte water sinds 2012 gezuiverd en hergebruikt via onze waterzuivering.

Periodiek worden metingen uitgevoerd om de waterkwaliteit te testen. Het betreft een gesloten watersysteem, waarmee het risico op vervuiling geminimaliseerd is.

#### Kwaliteit van personeel

Het Zeehondencentrum kan alleen maar werken met gekwalificeerd personeel. Het werken met zorgbehoevende zeehonden is niet iets wat iedereen zo maar even kan gaan doen. Nieuwe medewerkers worden daarom ook intern opgeleid en begeleid. In Pieterburen hebben we een campus waar deze studenten 24 uur en zeven dagen per week kunnen verblijven.

Het risico bestaat dat er onvoldoende gekwalificeerd personeel beschikbaar is. Doordat het Zeehondencentrum internationaal zeer hoog staat aangeschreven komen er jaarlijks vele nieuwe studenten naar Pieterburen om ons te helpen bij de verzorging. Na afronding van hun “stage” is onze ervaring dat een zeker aantal hiervan graag terugkomt voor een volgende periode.

#### Reputatie

Zeehondencentrum Pieterburen is een begrip in Nederland en omstreken. Al sinds de begin jaren '70 worden hier zeehonden opgevangen en worden de ervaringen met betrekking tot de opgedane kennis en kunde gedeeld met onze bezoekers en belangstellenden. Doordat wij zeer frequent samenwerken met erkende wetenschappers en universiteiten en ook de wetten en regels ten aanzien van wet- en regelgeving strikt worden nageleefd schatten wij het risico van eventuele reputatieschade als laag in.

#### *WETENSCHAPPELIJK ONDERZOEK – onderzoeksfunctie*

Verantwoorde zeehondenopvang is alleen mogelijk vanuit een wetenschappelijke basis en continue verbetering door onderzoek. Het onderzoek in ‘Pieterburen’ is gestoeld op de volgende drie pijlers:

##### *Dierenwelzijn staat voorop*

De beste plek voor de zeehond is de zee. Het dierenwelzijn en het ecosysteem worden alleen gediend als enkel die dieren die het nodig hebben, worden opgevangen en dat deze dieren zo kort mogelijke opgevangen worden. Door wetenschappelijk onderzoek te doen naar wanneer een dier hulpbehoevend is, kan opvang van gezonde dieren worden voorkomen. Belangrijk is daarbij dat deze kennis door middel van voorlichting eenduidig gedeeld wordt. Zo worden er geen gezonde wilde dieren uit het milieu gehaald door derden.

Het kunnen vrijlaten van een zeehond is afhankelijk van vele factoren: Afstemming op het individu en seizoen afhankelijke afwegingen zijn vanuit het oogpunt van dierenwelzijn het meest gewenst. Dit is alleen mogelijk wanneer hulpbehoevende wilde dieren in onze ziekenhuisomgeving worden opgevangen waar hoogwaardige veterinaire zorgverleners voor ze klaar staan. Met doorlopende evaluaties en zorgvuldig uitgevoerde studies worden onze zorgprocessen voortdurend geoptimaliseerd. Onze kwaliteitsborging is ISO 9001:2015 gecertificeerd door Lloyds.

### *Compassionate conservation*

Dierenwelzijn en natuurbehoud zijn niet strijdig. Er is een groeiend besef dat deze twee uitgangspunten elkaar juist versterken en wij zijn ervan overtuigd dat samenwerking en kennisuitwisseling in tegenstelling tot polarisatie van visies de gezondheid van Werelderfgoed Waddenzee en de dieren die daar leven het beste dient. Juist een opvangcentrum met een wetenschappelijk verantwoord opvangbeleid kan ecologisch onderzoek faciliteren dat gebruik maakt van de graadmeter functie van de zeehond.

### *Er is één gezondheid voor mens en dier (One health principe)*

Zeehonden kunnen dragers zijn van zoönosen. Dit zijn infectieziekten die van dier op mens besmettelijk zijn. Vanuit het gedachtegoed van "one health" is het daarom omwille van volksgezondheid en het voorkomen van verspreiding van dierziekten gewenst dat onze zeehondenopvang aan de hoogst mogelijke hygiëne eisen en veterinaire protocollen voldoet. Een gestructureerde samenwerking met de andere opvangcentra -bij voorkeur op trilateraal niveau- is van vitaal belang in het veld van de virologie en bacteriologie:

In het geval van een virale calamiteit, zoals een uitbraak van influenza onder de zeehonden in de Waddenzee, dienen erkende opvanginstanties schouder aan schouder op te treden om verdere verspreiding tussen zeehonden, dan wel besmetting van vee of andere wilde dieren, te voorkomen.

Daarnaast is gecontroleerd antibioticagebruik uitermate belangrijk om resistentievorming te voorkomen. Door ons wetenschappelijk onderzoek werken wij met zeer beperkt en gericht gebruik van antibiotica.

Het Zeehondencentrum Pieterburen werkt intensief samen met wetenschappers van onder andere universiteiten in Groningen, Rotterdam, Hannover (DL), Utrecht, Giessen (DL) en Wageningen.

### *BEHOUD en BEHEER- functie (inclusief Zorg)*

Het Zeehondencentrum speelt een rol in het behoud en beheer van het grotere ecologische systeem. De zorg voor de (individuele) zeehond is bijgevolg maar één aspect van de rol van onze organisatie. Vanuit de behoud en beheer functie is het Happy Seal project geïnitieerd.

Happy Seal is ontstaan uit de frustratie dat jaarlijks duizenden zeezoogdieren het slachtoffer zijn van afval in zee. In toenemende mate worden we in Pieterburen geconfronteerd met zeehonden die zonder onze hulp dood zouden gaan als gevolg van verstrikking. Onderzoek wijst uit dat per jaar 640.000 ton afval aan visnetten in zee wordt gedumpt. Waardoor naar schatting jaarlijks 136.000 zeezoogdieren vaak op gruwelijke wijze sterven. Plastics in de vorm van microplastics, zwerfafval en visnetten vormen een groot gevaar voor al het zeeleven met de zeehond voorop. De afgelopen jaren heeft het netwerk van het Zeehondencentrum al tientallen zeehonden bevrijd van netten. In veel gevallen moeten ze in ons ziekenhuis in Pieterburen worden opgenomen vanwege te ernstige verwondingen. De door ons opgevangen dieren worden na intensieve medische verzorging weer vrijgelaten in diezelfde zee.

De inzet van vrijwilligers (ons EHBZ-strandingsnetwerk) is cruciaal voor onze behoud en beheer functie. Zij zijn de ogen en oren van 'Pieterburen'. Zowel voor zeehonden als voor vervuiling.

De opvang van zeehonden in het Zeehondencentrum gebeurt niet lukraak. De opvang en zorg is gestoeld op wetenschappelijke inzichten en protocollen. De manier waarop het Zeehondencentrum haar zeehonden opvangt en verzorgt, is wetenschappelijk onderbouwd. Daarbij worden eigentijdse richtlijnen en procedures gevolgd welke zorgvuldig afgestemd worden binnen de OVAG (Operational Veterinary Advisory Group) en waar relevant getoetst door de VESAC (Veterinary & Ethical Science Advisory Committee).

In 2018 zijn totaal 271 zeehonden opgevangen en verzorgd. Vorig jaar waren dit er 520. Het aantal gewone zeehonden bedroeg 223 (ten opzichte van 423 vorig jaar) en het aantal grijze zeehonden bedroeg 48 (ten opzichte van vorig jaar 97). In 2017 en 2018 zijn er geen bijzondere zeehonden in de opvang verbleven.

#### *PUBLIEKSWERKING – publieksgerichte functie*

Het Zeehondencentrum ontsluit haar werk voor een zeer groot publiek. We werden in 2018 opnieuw gesteund door ca. 18.000 donateurs. Ten opzichte van 2017 was er wel een daling van het aantal donateurs circa 1.100.

In 2018 gingen ongeveer 70.000 bezoekers, waarvan 63.000 betalende bezoekers "een dagje uit" naar het Zeehondencentrum. Het aantal betalende bezoekers is met 15% gedaald ten opzichte van 2017, terwijl er vorig jaar sprake was van een stijging van 6%. Ondanks de daling blijkt dat het Zeehondencentrum ook gedurende 2018 nog steeds een landelijke trekpleister is.

Het Zeehondencentrum biedt in haar winkel en horeca een breed assortiment aan produkten en promotiemateriaal aan. Periodiek wordt geëvalueerd hoe de bestedingen van ons publiek zijn, maar uitgangspunt voor de verkoop van horeca en winkel is wel dat in principe alleen de maatschappelijk verantwoorde produkten worden aangeboden.

De totale bestedingen van onze bezoekers zijn ten opzichte van 2018 opnieuw gestegen. Dit wordt veroorzaakt doordat bezoekers wel meer besteden in de winkel en de horeca. Per betalende bezoeker is er gemiddeld ongeveer 3% meer besteed ten opzichte van vorig jaar.

#### **Financiële paragraaf**

Het Zeehondencentrum is volledig afhankelijk van de giften en donaties van haar bezoekers en donateurs. Doordat de donaties en giften de afgelopen jaren fors zijn afgenomen en er de afgelopen jaren in sterk toenemende mate zieke en verweesde zeehonden bij het Zeehondencentrum zijn binnengebracht heeft dit ertoe geleid dat de reserves en de liquiditeit van het Zeehondencentrum niet hebben kunnen toenemen.

In de begroting van 2018 is uitgegaan van een kleine winst. Als gevolg van tegenvallende nalatenschappen en overige baten is het resultaat over 2018 echter lager uitgevallen.

De gerealiseerde baten zijn fors lager uitgevallen ten opzichte van de begroting. Dit wordt veroorzaakt door de lagere nalatenschappen. De gerealiseerde kosten zijn binnen het begrote bedrag gebleven. Vooral als gevolg van de lagere zorgkosten welke ontstaan door het lagere aantal zeehonden in de opvang gedurende 2018. Hierdoor zijn de salariskosten en de verzorgingskosten lager uitgevallen. Daarentegen vallen de kosten voorlichting fors hoger uit, omdat er is geïnvesteerd in het personeel op deze afdeling.

De bestedingen aan de doelstelling over 2018 bedragen 101% (2017: 42%) van de totale baten.

De continuïteitsreserve is afgenomen en bedraagt eind 2018 € 2.289.859 en de bestemmingsreserve is ongewijzigd gebleven (€ 569.000). Gestreefd wordt wederom om in 2019 acties te ondernemen om met name de inkomsten stabiel te krijgen waardoor het vermogen nog verder kan stijgen.

De CBF-norm van 25% voor kosten van fondsenwerving werd ook in 2018 ruimschoots onderschreden. Stichting Zeehondencentrum Pieterburen besteedt 20% van haar inkomsten aan kosten voor fondsenwerving (2017: 6%).

De eigen norm voor kosten administratie en beheer is gesteld op maximaal 15% van de totale kosten. Het Zeehondencentrum is de afgelopen jaren onder het gestelde maximum uitgekomen. Over 2018 is het percentage 14% (2017: 13%).

De jaarrekening 2018 wordt gecontroleerd door De Jong & Laan Accountants. In deze verklaring vermeldt de accountant of de jaarrekening 2018 van onze stichting voldoet aan de verslaggeving voorschriften voor fondsenwervende instellingen.

### ***Bezoldiging directie***

Het bestuur heeft het bezoldigingsbeleid, de hoogte van de directiebeloning en de hoogte van andere bezoldigingscomponenten vastgesteld. Het beleid wordt periodiek geactualiseerd.

Bij de bepaling van het bezoldigingsbeleid en de vaststelling van de beloning volgt de Stichting Zeehondencentrum Pieterburen de Regeling beloning directeuren van goededoelenorganisaties (zie [www.goededoelennederland.nl](http://www.goededoelennederland.nl)).

De regeling geeft aan de hand van zwaartecriteria een maximumnorm voor het jaarinkomen. De weging van de situatie bij de Stichting Zeehondencentrum Pieterburen vond plaats door de Raad van Toezicht van de stichting. Dit leidde tot een zogenaamde BSD-score van 450 punten met een maximaal jaarinkomen van salarisoniveau I van € 135.314 (1 fte/12 maanden).

Het voor de toetsing, aan het geldende maximum, relevante werkelijke jaarinkomen van de directie bedroeg in het jaar 2018 voor de heer N. Kuizenga € 95.963. Deze beloning bleef binnen het geldende maximum.

Het jaarinkomen, de belaste vergoedingen/bijtellings, de werkgeversbijdrage pensioen en de overige beloningen op termijn bleven voor de heer N. Kuizenga, met een bedrag van € 127.437, binnen het in de regeling opgenomen maximumbedrag van € 187.000 per jaar.

De belaste vergoedingen/bijtellings, de werkgeversbijdrage pensioen en de overige beloningen op termijn stonden bovendien in een redelijke verhouding tot het jaarinkomen.

De hoogte en samenstelling van de bezoldiging worden in de jaarrekening toegelicht op de staat van baten en lasten.

Het salaris van de directeur wordt bepaald door de Raad van Toezicht. Hij heeft geen gratificaties of extra vergoedingen ontvangen. Er zijn geen nieuwe overeenkomsten afgesloten of lopende overeenkomsten gewijzigd die voorzien in de beloningen die hoger zijn dan de norm vastgesteld in de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT).

## **Keurmerken**

Het Zeehondencentrum kent twee keurmerken:

- CBF-keurmerk
- ISO-keurmerk

Het CBF-keurmerk voor Goede Doelen (Centraal Bureau Fondsenwerving) stelt voorschriften en eisen aan de organisatie. Het Zeehondencentrum heeft sinds oktober 2000 het CBF keurmerk en een ANBI status. Dat houdt in dat giften aan de crèche fiscaal aftrekbaar zijn. In 2016 heeft het CBF een hertoetsing uitgevoerd. Deze hertoetsing heeft opnieuw geleid tot een verlenging van het keurmerk tot 2019.

Sinds het voorjaar van 2004 heeft het Zeehondencentrum de ISO-9001:2008 certificering. Jaarlijks vindt er een audit plaats; ook in 2018 is deze audit succesvol afgenomen. Inmiddels is er sprake van een nieuwe norm: ISO 9001:2015 waar het Zeehondencentrum ook aan voldoet! Dit betekent dat de ISO-certificering - een waarborg voor transparantie binnen de organisatie die de kwaliteit ten goede komt - de komende jaren van kracht blijft.

## **Personeel**

Van het totale aantal bezoldigde fte's per 31 december van 32,0 fte's (2017: 31,0) was circa 28,2 in vaste dienst en 3,8 fte op oproepbasis. Er is zowel in de zorg als het bezoekerscentrum in toenemende mate gewerkt met vrijwilligers in plaats van betaalde krachten. Veel medewerkers hebben een kortdurend deeltijddienstverband. Daardoor heeft het Zeehondencentrum over het gehele jaar 53 medewerkers in dienst gehad.

De organisatie bestaat uit de onderdelen zeehondenzorg, EHBZ/vrijwilligers, technische dienst, wetenschap, bezoekerscentrum, communicatie en fondsenwerving en het secretariaat. Staffuncties zijn kwaliteitsmanager, de financiële administratie en de personeelsadministratie.

Met name in de zorgafdeling vinden met enige regelmaat mutaties plaats. Over 2018 zijn er daarnaast meer dan 100 onbezoldigde stagiaires/trainees en vrijwilligers geweest.

### **3. Vooruitblik 2018-2021**

Voor de periode 2018-2021 is een beleidsplan opgesteld. Dit beleidsplan is vastgesteld door het Bestuur na goedkeuring van de Raad van Toezicht.

Voor 2019 zijn een begroting en jaarplan opgesteld. Deze begroting en het jaarplan zijn vastgesteld door het Bestuur na goedkeuring van de Raad van Toezicht. Insteek is het verder blijven beheersen van de kosten en realiseren van nieuwe inkomstenbronnen zodat verder kan worden gebouwd aan een gezonde financiële situatie. Een cijfermatige samenvatting van deze begroting 2019 is opgenomen in de jaarrekening 2018 onder de staat van baten en lasten.

Ten aanzien van de liquiditeitspositie kan worden opgemerkt dat mede dankzij de huidige ontvangen en toegezegde donaties en giften en de toegekende nalatenschappen het Zeehondencentrum op basis van de huidige verwachtingen gedurende 2019 geen liquiditeitsproblemen zal krijgen.

Er worden voor 2019 beperkte investeringen verwacht ten behoeve van de zeehondenopvang en de huisvesting. De verwachting is dat het personeelsbestand eerder zal afnemen dan toenemen door steeds meer gebruik te maken van goede opgeleide en begeleide vrijwilligers.

#### **De doelstellingen voor 2018-2021:**

In de nabije toekomst gaan we onze *integrale* propositie op het gebied van Sea, Seals and Science te versterken:

- Sea (een gezonde zee > duurzaamheid)
- Seals (One Health, een gezonde zeehond > vitaliteit)
- Science (wetenschappelijk onderzoek, kennis en educatie > onderwijs),

Deze aandachtsgebieden sluiten naadloos aan op de meest relevante thema's die van belang zijn voor de toekomst van Nederland (duurzaamheid, vitaliteit en onderwijs).

Onze leidraad is daarbij het volgende toekomstbeeld:

1. Wetenschappelijk gefundeerde aanpak van zorg, educatie en preventie;
2. Pieterburen wordt Field Station, met een learning community van studenten van over de hele wereld. Ze zijn in Pieterburen om een levenservaring op te

doen met toegepast onderzoek, educatie, communicatie, hostmanship en last but not least: hands-on contact met wilde dieren.

3. Het verhaal van de zeehond en onze unieke plek bij de Waddenzee en het 'Waddenland' beleefbaar maken (zowel online als offline);
4. Focus op persoonlijke, intieme ervaring die blijvend inzicht en impact achterlaat, niet op beeldschermen, maar aan den levende lijve;
5. Toepassing van een spectrum van 'edutainment' en 'sciencetainment', met koplopende inhoud gesteund door experiment op locatie, en een zelf-doen en hands-on mentaliteit;
6. Een brede interesssedekking, van jong tot oud, en van populair tot wetenschappelijk (zowel online als offline);
7. Niet bouwend op maar ondersteund met een mix van traditioneel vermaak zoals educatieve waddenspeelplaats, zeehonden kijken, museale informatie en ontspanning.

Voor 2019 blijven we de volgende mijlpalen nastreven:

### ***Zorg, Stranding coördinatie en Diergeneeskunde/Wetenschap***

De voormalige afdelingen Zorg, Stranding coördinatie, Diergeneeskunde en Wetenschap zullen in 2019 geïntegreerd worden. Er ontstaat daarmee een geïntegreerde afdeling, met als achterliggende idee om het concept van Wetenschappelijk gefundeerde zorg en stranding coördinatie nog meer inhoud te geven en nog beter op elkaar af te stemmen.

Daarnaast wordt beoogd de flexibiliteit te verhogen, met behoud van continuïteit en efficiency. Alles in lijn met verwachte uitkomsten en de implementatie van het Zeehondenakkoord.

#### **Doelen:**

- Continuïteit, flexibiliteit en multi-inzetbaarheid
- Voorzetten huidig wetenschappelijk onderzoek, w.o.:-
  - o PhD on "Seal microbiome and AntiMicrobialResistance (AMR)"
  - o Dollard Research
- Ontwikkelen Businesscase voor het wetenschapsdomein

### ***Publiekszaken***

De voormalige afdelingen Marketing en Sales, Bezoekerscentrum, Content en Educatie zullen in 2019 onder één manager komen te vallen. Er ontstaat daarmee een geïntegreerde afdeling, met als achterliggende idee een eenduidige aansturing en daarmee eenduidige communicatie uitingen.

#### **Doelen**

In grote lijnen laten de doelstellingen voor 2019 van de afdeling publiekswerking zich als volgt samenvatten:

- Structureren van de afdeling;
- Aantrekken van ca. 75.000 bezoekers;
- Verder vergroten van haar bereik (met name online);
- Stabiliseren van donateurs en adopties ;
- Nieuwe inkomstenbronnen genereren.

## ***Strategie (in relatie tot de ontwikkeling van het Werelderfgoedcentrum Waddenzee)***

In de plannen rondom de ontwikkeling van Lauwersoog is een Werelderfgoedcentrum Waddenzee bedacht. In dit centrum komen allerlei zaken rondom het Wad samen.

Het Zeehondencentrum is een van de initiatiefnemers van deze ontwikkeling omdat de faciliteiten in Pieterburen niet meer van deze tijd zijn: Om haar statutaire opdracht ook in de toekomst op een verantwoorde wijze te kunnen blijven vervullen zal er door 'Pieterburen' fors geïnvesteerd moeten worden.

In 2016 is door de overige initiatiefnemers (Provincie Groningen, Gemeente de Marne, Staatsbosbeheer en de Haven van Lauwersoog) aan het Zeehondencentrum gevraagd een personele unie te vormen met een nieuw op te richten entiteit, zijnde de Stichting Werelderfgoedcentrum Waddenzee, teneinde de ontwikkeling en de realisatie van dit plan ter hand te nemen.

Het Werelderfgoedcentrum Waddenzee is daarmee in potentie het nieuwe toekomstbestendige onderkomen van het Zeehondencentrum Pieterburen.

Ook vanuit recreatief oogpunt en marketingtechnisch bekeken is het logisch om het Zeehondencentrum als toeristische trekpleister uit Pieterburen te verhuizen naar een centrale plek, oog in oog met de Waddenzee. Omdat dan ook de Wadden als centraal thema kan worden neergezet, zal 'Pieterburen' binnen de context van het beoogde Werelderfgoedcentrum Waddenzee nog veel meer dan nu gezamenlijk gaan optrekken met de andere Waddenpartners in de regio. Indien gewenst kunnen ook zij een plek in het Werelderfgoedcentrum verwerven.

Inmiddels is er 19 miljoen euro beschikbaar gesteld door het Waddenfonds, Provincie Groningen, Gemeente Hogeland en Zeehondencentrum Pieterburen. Hierbij dient aangetekend te worden dat de voorziene bijdrage van het Zeehondencentrum niet gefinancierd zal worden met geld uit donaties, legaten en nalatenschappen welke specifiek geormerkt zijn voor de primaire zorg aan zeehonden.

Zeehondencentrum Pieterburen ziet haar transitie binnen de context van een Werelderfgoedcentrum als een enorme kans om haar nieuwe toekomstperspectief te realiseren in nauwe samenwerking met ondernemers, kennisinstellingen en natuurorganisaties. Ook in 2019 zal dit een belangrijk speerpunt blijven.

#### **4. Verantwoordingsverklaring**

De Stichting Zeehondencentrum Pieterburen onderschrijft de drie kernprincipes van goed bestuur, zoals deze zijn opgenomen in het CBF-keur. Het bestuur van het Zeehondencentrum legt in deze verantwoordingsverklaring verantwoording af over de wijze waarop het Zeehondencentrum:

- toezicht houdt, bestuurt en uitvoert;
- de effectiviteit en efficiency van besteding van middelen waarborgt;
- de omgang met belanghebbenden optimaliseert.

##### **Besturen en toezicht houden**

Om de doelstellingen te kunnen realiseren is een optimale inrichting van bestuur en organisatie noodzakelijk. Het Zeehondencentrum wordt bestuurd door de directie. Een onafhankelijke en onbezoldigde Raad van Toezicht is toezichthouder en vergadert regelmatig.

De stichting is in ingericht conform het raad van toezichtmodel, waarbij het directiebestuur aan het Zeehondencentrum op hoofdlijnen leidinggeeft en eindverantwoordelijk is. Voor de taken en verantwoordelijkheden is een zgn. Reglement Raad van Bestuur opgesteld met daarin functieomschrijvingen van directieleden. De handelingsvrijheid van de directieleden wordt beperkt conform de bepalingen in de algemene statuten en het Reglement Raad van Bestuur.

De Raad van Toezicht bestaat in 2018 uit drie leden die ieder deskundig zijn op een voor de organisatie relevant werkgebied. De leden van de Raad van Toezicht (RvT) worden voor een periode van drie jaar benoemd. Zij treden af volgens een door de Raad van Toezicht opgesteld rooster. Een volgens het rooster aftredend lid is onmiddellijk (doch maximaal tweemaal) herbenoembaar. Alle leden van de Raad van Toezicht zijn vrijwillig verbonden aan de organisatie en ontvangen geen bezoldiging. De directie wordt door de Raad van Toezicht benoemd en ontvangt een beloning vastgesteld door de Raad van Toezicht.

De leden van de Raad van Toezicht en allemaal de benodigde verklaring van het CBF Keur naar waarheid ingevuld en ondertekend.

De Raad van Toezicht komt meerdere keren per jaar bij elkaar (minimaal vier keer). Tijdens de vergaderingen worden de ontwikkelingen binnen het Zeehondencentrum besproken en vindt een terugblik/evaluatie van de afgelopen periode.

Het Zeehondencentrum onderschrijft de richtlijnen van de Commissie Wijffels. De kern van deze gedragscode voor goed bestuur gaat over openheid, transparantie en verantwoording afleggen. Het directiesalaris van goede doelen volgt volgens de gedragscode het salarisbeleid van de overheid en dat van het Zeehondencentrum valt daar ruim binnen.

Iedere maand wordt aan de directie gerapporteerd over de voortgang van het Jaarplan met behulp van zogenaamde prestatie-indicatoren. Deze cijfers worden voorzien van een inhoudelijke toelichting. Afwijkingen van de voorgenomen prestatie worden geduid, waar nodig worden de plannen door de directie bijgestuurd, waar nodig na goedkeuring door de Raad van Toezicht.

Het jaarverslag en de jaarrekening worden door de directeur-bestuurder opgesteld en door de Raad van Toezicht goedgekeurd.

### **Extern toezicht**

De door het bestuur aangestelde gecertificeerde registeraccountant controleert jaarlijks de administratieve organisatie en interne controleprocedures in het licht van de controle van de jaarrekening.

Het Zeehondencentrum is gecertificeerd volgens NEN-EN-ISO 9001: 2015. Als gevolg van dit keurmerk vindt jaarlijks een audit plaats door een toetsende instantie.

Verder toetst het Centraal Bureau Fondsenwerving (CBF) jaarlijks de jaarverslaggeving en eens in de drie jaar vindt hertoetsing van het keurmerk plaats. Op dit moment is er sprake van CBF-erkenning, waarmee het Zeehondencentrum voldoet aan de door het CBF gestelde eisen in het kader van verslaggeving.

### **Besteding van middelen**

Het Zeehondencentrum erkent het belang van het duidelijk formuleren van doelen, het meten van de realisatie en het evalueren van de activiteiten. Begin 2018 is het nieuwe beleidsplan voor de jaren 2018 t/m 2021 aan de Raad van Toezicht voorgelegd en goedgekeurd.

Door het vaststellen van een jaarbegroting geeft het bestuur richting aan de doelstellingen van de organisatie. Jaarlijks wordt het jaarplan fondsenwerving vastgesteld.

Besteding van middelen vindt plaats in overeenstemming met de begroting. In de toelichting op de jaarlijkse begroting wordt aangegeven welke acties er met betrekking tot verdere optimalisatie van de bestedingen zijn voorgenomen. Het Zeehondencentrum besteedt het leeuwendeel van haar inkomsten direct aan de zorg voor de zeehonden. Daarnaast worden kosten gemaakt voor wetenschappelijk onderzoek, educatie en voorlichting.

De kosten aan fondsenwerving blijven jaarlijks ver onder de norm van het CBF, zoals blijkt uit de jaarrekening over een boekjaar.

Om succesvol te zijn en onze goede reputatie te houden, is een goede uitvoering van bedrijfsprocessen essentieel. Daarom hecht het Zeehondencentrum groot belang aan kwaliteitsmanagement conform de ISO-normering. Sinds 2004 wordt het Zeehondencentrum als eerste – en voor zover bekend tot nu toe enige - opvangcentrum ter wereld door Lloyds Quality Register ISO 9001-2008 gecertificeerd. Vanaf 2018 zijn wij gecertificeerd voor ISO 9001-2015. Het Zeehondencentrum streeft voortdurend naar het verbeteren, herontwerpen en borgen van de kwaliteit van activiteiten en processen.

Voor het monitoren en evalueren van activiteiten wordt maandelijks een rapportage opgesteld met een staat van baten en lasten. De financiële resultaten worden toegelicht en afwijkingen van de begroting worden verklaard en desgewenst bijgestuurd.

### **Relatie met belanghebbenden**

Interne belanghebbenden van het Zeehondencentrum zijn o.a. werknemers, raad van toezicht, vrijwilligers en stagiaires.

Externe belanghebbenden zijn o.a. donateurs, bezoekers, goede doelen, fondsen, media, landelijke en lokale overheidsinstanties en wetenschappelijke instituten.

Het Zeehondencentrum acht het zeer belangrijk om draagvlak en bewustwording te creëren voor haar activiteiten en uitgangspunten. Zij behoort met haar donateurs tot de grotere natuurorganisaties in Nederland. Jaarlijks ontvangt het Zeehondencentrum circa 70.000 bezoekers. Het Zeehondencentrum geniet een zeer hoge naamsbekendheid en waardering. Donateurs ontvangen een paar keer per jaar het Robbenbulletin. De website van het Zeehondencentrum wordt dagelijks door duizenden belangstellenden bezocht. Gedurende 2018 zijn er 421.000 nieuwe bezoekers op onze website geregistreerd. Op Facebook hebben we inmiddels meer dan 116.000 volgers bereikt. Ook de belangstelling via You Tube en Instagram zijn stijgende.

Het jaarverslag is online beschikbaar.

Dagelijks ontvangt het Zeehondencentrum diverse uitingen via de email, telefoon of face-to-face contacten. Informatievraagstukken worden naar de betreffende afdeling doorgezet en zo goed mogelijk beantwoord, groten deels middels kennis en beschikbare documentatie.

Ideeën en opmerkingen kunnen via een zgn. enquête bus in het Bezoekerscentrum worden ingeleverd. De afgelopen jaren is middels evaluatieformulieren de uitstraling en de beleving van een bezoek aan het Zeehondencentrum in Pieterburen getoetst.

Ontvangen klachten worden volgens de klachtenprocedure afgewikkeld.

Daarnaast hecht het Zeehondencentrum sterk aan het aantrekken en behouden van vrijwilligers, studenten, stagiaires en dierenartsen uit binnen- en buitenland die vooral in de zorg, maar ook in andere onderdelen van de organisatie actief zijn. Zo wordt de filosofie van het Zeehondencentrum uitgedragen ver buiten de landsgrenzen. Veel voormalige vrijwilligers / medewerkers zijn de kern (gebleken) van buitenlandse projecten, die tot doel hebben op locatie zeehonden en andere zeezoogdieren op te vangen, met name als het gaat om zeer bedreigde populaties van bijvoorbeeld de monniksrob, Kaspische zeehond en ladoga seal. Deze goede buitenlandse contacten leiden ertoe dat medewerkers van het Zeehondencentrum meerdere malen per jaar op locatie hulpverlening en met de medicatie en andere hulpmiddelen binnen 24 uur ter plaatse zijn.

Een netwerk van vele vrijwilligers langs de hele kust van Nederland vormt de EHBZ (Eerste Hulp Bij Zeehonden). Deze vrijwilligers, de zogenaamde EHBZ-ers, zijn door het Zeehondencentrum getraind om eerste hulp aan zeehonden en andere zeezoogdieren te verlenen.

Het Zeehondencentrum werkt nauw samen met relevante partijen voor wetenschappelijk onderzoek en is actief betrokken bij het politiek beleid voor natuurbehoud en dierenwelzijn.

## Jaarrekening

Geparafeerd voor  
waarmerkingsdoeleinden

## Jaarrekening

### Samengevoegde balans per 31 december 2018 (na verwerking resultaat)

|                                          |          | 31 dec.2018<br>EUR | 31 dec.2017<br>EUR |
|------------------------------------------|----------|--------------------|--------------------|
| <b>Activa</b>                            |          |                    |                    |
| <i>Materiële vaste activa</i>            | <i>A</i> | 1.474.136          | 1.559.883          |
| <i>Vorraden</i>                          | <i>B</i> | 44.741             | 35.673             |
| <i>Vorderingen en overlopende activa</i> | <i>C</i> | 2.219.413          | 2.666.572          |
| <i>Liquide middelen</i>                  | <i>D</i> | 15.448             | 91.595             |
|                                          |          | 2.279.602          | 2.793.840          |
| <b>Totaal</b>                            |          | <b>3.753.738</b>   | <b>4.353.723</b>   |
| <b>Passiva</b>                           |          |                    |                    |
| <i>Reserves en fondsen</i>               |          |                    |                    |
| <i>Reserves</i>                          | <i>E</i> |                    |                    |
| . continuïteitsreserve                   |          | 2.280.134          | 2.837.625          |
| . bestemmingsreserve                     |          | 569.067            | 569.067            |
| . overige reserves                       |          |                    |                    |
|                                          |          | 2.849.201          | 3.406.692          |
| <i>Fondsen</i>                           | <i>F</i> |                    |                    |
| . bestemmingsfonds                       |          | 531.317            | 616.419            |
|                                          |          | 3.380.518          | 4.023.111          |
| <i>Voorzieningen</i>                     | <i>G</i> | 120.756            | 120.756            |
| <i>Langlopende schulden</i>              | <i>H</i> | 0                  | 0                  |
| <i>Kortlopende schulden</i>              | <i>I</i> | 252.464            | 209.856            |
| <b>Totaal</b>                            |          | <b>3.753.738</b>   | <b>4.353.723</b>   |

# Samengevoegde staat van baten en lasten over 2018

|                                                              |    | Begroting<br>2018 |                  | Werkelijk<br>2018 |                  | Werkelijk<br>2017 |                  |
|--------------------------------------------------------------|----|-------------------|------------------|-------------------|------------------|-------------------|------------------|
|                                                              |    | EUR               | EUR              | EUR               | EUR              | EUR               | EUR              |
| Baten:                                                       |    |                   |                  |                   |                  |                   |                  |
| Baten van particulieren                                      | K  |                   | 2.402.509        |                   | 1.562.040        |                   | 4.318.618        |
| Baten van bedrijven                                          |    |                   | 0                |                   | 0                |                   | 0                |
| Baten van loterijorganisaties                                |    |                   | 0                |                   | 0                |                   | 0                |
| Baten van subsidies van overheden                            |    |                   | 0                |                   | 10.000           |                   | 0                |
| Baten van organisaties zonder winstoogmerk                   |    |                   | 0                |                   | 0                |                   | 0                |
| Baten als tegenprestatie voor levering diensten en producten |    |                   | 0                |                   | 0                |                   | 0                |
| Overige baten                                                |    |                   | 0                |                   | 0                |                   | 0                |
| <b>Som der baten</b>                                         |    |                   | <b>2.402.509</b> |                   | <b>1.572.040</b> |                   | <b>4.318.618</b> |
| Lasten:                                                      |    |                   |                  |                   |                  |                   |                  |
| <b>Besteed aan doelstellingen</b>                            | L  |                   |                  |                   |                  |                   |                  |
| Zorg                                                         | L1 | 1.487.233         |                  | 990.179           |                  | 1.308.908         |                  |
| Wetenschap                                                   | L2 | 114.409           |                  | 173.178           |                  | 91.183            |                  |
| Voorlichting                                                 | L3 | 186.294           |                  | 415.914           |                  | 424.926           |                  |
|                                                              |    |                   | 1.787.936        |                   | 1.579.271        |                   | 1.825.018        |
| <b>Werving baten</b>                                         | M  |                   |                  |                   |                  |                   |                  |
| Kosten eigen fondsenwerving                                  | M1 | 324.759           |                  | 318.325           |                  | 250.745           |                  |
|                                                              |    |                   | 324.759          |                   | 318.325          |                   | 250.745          |
| <b>Beheer en administratie</b>                               | N  |                   |                  |                   |                  |                   |                  |
| Kosten beheer en administratie                               | N1 |                   | 266.692          |                   | 317.037          |                   | 299.812          |
| <b>Som der lasten</b>                                        |    |                   | <b>2.379.386</b> |                   | <b>2.214.633</b> |                   | <b>2.375.574</b> |
| <b>Resultaat</b>                                             |    |                   | <b>23.123</b>    |                   | <b>-642.593</b>  |                   | <b>1.943.044</b> |
| <b>Resultaatbestemming</b>                                   |    |                   |                  |                   |                  |                   |                  |
| <b>Toevoeging/onttrekking aan:</b>                           |    |                   |                  |                   |                  |                   |                  |
| _ continuïteitsreserve                                       |    | 23.123            |                  | -557.491          |                  | 2.054.212         |                  |
| _ bestemmingsfonds                                           |    | -                 |                  | -85.102           |                  | -111.168          |                  |
|                                                              |    | <b>23.123</b>     |                  | <b>-642.593</b>   |                  | <b>1.943.044</b>  |                  |

Geparafeerd voor  
waarnemingsdoeleinden

## Samengevoegde kasstroomoverzicht 2018

|                                                 | 2018     |          | 2017       |          |
|-------------------------------------------------|----------|----------|------------|----------|
|                                                 | EUR      | EUR      | EUR        | EUR      |
| Resultaat na belastingen                        | -642.595 |          | 1.943.044  |          |
| Gecorrigeerd voor:                              |          |          |            |          |
| . Afschrijvingen                                | 214.346  |          | 277.803    |          |
| . Mutatie voorzieningen                         | 0        |          | 5.256      |          |
| . Mutatie werkkapitaal                          | 480.701  |          | -2.058.011 |          |
| <b>Kasstroom uit operationele activiteiten</b>  |          | 52.452   |            | 167.992  |
| Investeringen in:                               |          |          |            |          |
| . Materiële vaste activa                        | -128.599 |          | -153.874   |          |
| Opbrengst verkopen:                             |          |          |            |          |
| . Materiële vaste activa                        | 0        |          | 0          |          |
| <b>Kasstroom uit investerings-activiteiten</b>  |          | -128.599 |            | -153.874 |
| Aflossing langlopende schulden                  | 0        |          | 0          |          |
| <b>Kasstroom uit financierings-activiteiten</b> |          | 0        |            | 0        |
| <b>Mutatie liquide middelen</b>                 |          | -76.147  |            | 14.118   |
| Liquide middelen einde boekjaar                 |          | 15.448   |            | 91.595   |
| Liquide middelen begin boekjaar                 |          | 91.595   |            | 77.477   |
| <b>Mutatie liquide middelen</b>                 |          | -76.147  |            | 14.118   |

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode.

## **Toelichting behorend tot de jaarrekening 2018**

### **Aard bedrijfsactiviteiten**

De Stichting Zeehondencentrum Pieterburen stelt zich ten doel:

Het (doen) bevorderen van de instandhouding en eventueel van de uitbreiding van zeehondenpopulaties in het bijzonder in, maar niet beperkt tot, de getijdengebieden rond en in de Noordzee. Hieronder wordt begrepen:

- Het (doen) geven van voorlichting;
- Het verzorgen van zeezoogdieren waaronder zeehonden, voorkomend in de getijdengebieden rond en in de Noordzee met als doel hen weer vrij te laten in de natuur;
- Het (doen) beoefenen van wetenschap en educatie, alsmede het samenwerken met die instelling of natuurlijke personen, die activiteiten op het gebied van wetenschap en educatie ontplooien;
- Het werven van fondsen om voormelde activiteiten te helpen bekostigen;
- Het verlenen van noodhulp aan en het geven van voorlichting over zeezoogdieren wereldwijd;
- Alle overige (rechts-)handelingen die het doel bevorderen.

### **Consolidatie**

De samengevoegde jaarrekening van Stichting Zeehondencentrum Pieterburen bestaat uit de enkelvoudige jaarrekeningen van Stichting Zeehondencrèche Pieterburen en van Stichting Steunfonds Zeehondencentrum Pieterburen.

Intercompany-transacties, intercompany-winsten en onderlinge vorderingen en schulden tussen beide stichtingen worden geëlimineerd.

### **Verslaggevingsperiode**

Deze jaarrekening is opgesteld uitgaande van een verslagperiode van een jaar. Het boekjaar valt samen met het kalenderjaar.

### **Gebruik van schattingen**

De opstelling van de jaarrekening vereist dat de directie oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen, en van baten en lasten. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen. De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien en in toekomstige perioden waarvoor de herziening gevolgen heeft.

## Grondslagen voor de waardering van activa en passiva

### Algemeen

De jaarrekening is opgesteld conform de Richtlijn 650 Fondsenwervende Instellingen.

De jaarrekening is opgesteld in euro's.

Activa en passiva worden tegen nominale waarde opgenomen, tenzij anders vermeld in de verdere grondslagen.

Voor zover niet anders is vermeld hebben activa en passiva een looptijd korter dan 1 jaar.

In de balans en de winst- en verliesrekening zijn referenties opgenomen. Met deze referenties wordt verwezen naar de toelichting.

Een actief wordt in de balans verwerkt wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen naar de onderneming zullen toevloeien en het actief een kostprijs of een waarde heeft waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Activa die hier niet aan voldoen worden niet in de balans verwerkt, maar worden aangemerkt als niet in de balans opgenomen activa.

Een verplichting wordt in de balans verwerkt wanneer het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard zal gaan met een uitstroom van middelen die economische voordelen in zich bergen en de omvang van het bedrag waartegen de afwikkeling zal plaatsvinden op betrouwbare wijze kan worden vastgesteld. Onder verplichtingen worden mede voorzieningen begrepen. Verplichtingen die hier niet aan voldoen worden niet in de balans opgenomen, maar worden verantwoord als niet in de balans opgenomen verplichtingen.

Een in de balans opgenomen actief of verplichting blijft op de balans opgenomen als een transactie niet leidt tot een belangrijke verandering in de economische realiteit met betrekking tot het actief of de verplichting. Dergelijke transacties geven evenmin aanleiding tot het verantwoorden van resultaten. Bij de beoordeling of er sprake is van een belangrijke verandering in de economische realiteit wordt uitgegaan van de economische voordelen en risico's die zich naar waarschijnlijk in de praktijk zullen voordoen, en niet op voordelen en risico's waarvan redelijkerwijze niet te verwachten is dat zij zich voordoen.

Een actief of verplichting wordt niet langer in de balans opgenomen indien een transactie ertoe leidt dat alle of nagenoeg alle rechten op economische voordelen en alle of nagenoeg alle risico's met betrekking tot het actief of de verplichting aan een derde zijn overgedragen. De resultaten van de transactie worden in dat geval direct in de staat van baten en lasten opgenomen, rekening houdend met eventuele voorzieningen die dienen te worden getroffen in samenhang met de transactie.

Indien de weergave van de economische realiteit ertoe leidt dat het opnemen van activa waarvan de rechtspersoon niet het juridisch eigendom bezit, wordt dit feit vermeld.

Baten worden in de staat van baten en lasten opgenomen wanneer een vermeerdering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermeerdering van een actief of een vermindering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Lasten worden verwerkt wanneer een vermindering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermindering van een actief of een vermeerdering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

De opbrengsten en kosten worden toegerekend aan de periode waarop zij betrekking hebben. Opbrengsten worden verantwoord indien alle belangrijke risico's met betrekking tot de handelsgoederen zijn overgedragen aan de koper.

### **Continuïteitsveronderstelling**

De Raad van Bestuur heeft bij het opstellen van de jaarrekening, de gehanteerde grondslagen voor waardering en resultaatbepaling gebaseerd op de continuïteitsveronderstelling van de Stichtingen Zeehondencentrum Pieterburen.

Het resultaat en kasstroom overzicht uit operationele activiteiten over het boekjaar zijn positief. Echter de volgende onzekerheden inzake de continuïteit zijn onderkend:

- de onzekerheden omtrent giften, donateurs en nalatenschappen;
- de beschikbaarheid van liquiditeiten op de middellange termijn.

### **Vergelijking met voorgaand jaar**

De gehanteerde grondslagen van waardering en van resultaatbepaling zijn ongewijzigd ten opzichte van het voorgaande jaar.

### **Materiële vaste activa**

De gebouwen en terreinen, machines en installaties, andere vaste bedrijfsmiddelen en materiële vaste bedrijfsactiva in uitvoering en vooruitbetalingen op materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs verminderd met de cumulatieve afschrijvingen.

Investeringsubsidies worden in mindering gebracht op de kostprijs van de activa waarop de subsidies betrekking hebben.

Onderhoudsuitgaven worden slechts geactiveerd als zij de gebruiksduur van het object verlengen en/of leiden tot toekomstige prestatie-eenheden met betrekking tot het object. Ter zake van verwachte kosten van periodiek groot onderhoud aan gebouwen, installaties e.d. wordt een voorziening gevormd. Zie hiervoor de grondslag onder het hoofd Voorzieningen.

De afschrijvingen worden berekend als een percentage over de aanschafprijs volgens de lineaire methode op basis van de economische levensduur. Op terreinen en op materiële vaste bedrijfsactiva in uitvoering en vooruitbetalingen op materiële vaste activa wordt niet afgeschreven. De economische levensduur is als volgt vastgesteld:

|                                  |             |
|----------------------------------|-------------|
| Gebouw, verbouwingen             | : 5-25 jaar |
| Machines en bedrijfsinstallaties | : 7 jaar    |
| Overige bedrijfsinventaris       | : 5 jaar    |

Buiten gebruik gestelde activa worden gewaardeerd tegen boekwaarde of lagere opbrengstwaarde.

### **Bijzondere waardeverminderingen van vaste activa**

Voor materiële vaste activa wordt op iedere balansdatum beoordeeld of er aanwijzingen zijn dat deze activa onderhevig zijn aan bijzondere waardeverminderingen. Als dergelijke indicaties aanwezig zijn, wordt de realiseerbare waarde van het actief geschat. De realiseerbare waarde is de hoogste van de bedrijfswaarde en de opbrengstwaarde. Als het niet mogelijk is de realiseerbare waarde te schatten voor een individueel actief, wordt de realiseerbare waarde bepaald van de kasstroomgenererende eenheid waartoe het actief behoort.

Wanneer de boekwaarde van een actief (of een kasstroomgenererende eenheid) hoger is dan de realiseerbare waarde, wordt een bijzonder waardeverminderingverlies verantwoord voor het verschil tussen de boekwaarde en de realiseerbare waarde. Indien sprake is van een bijzonder waardeverminderingverlies van een kasstroomgenererende eenheid, wordt het verlies allereerst toegerekend aan goodwill die is toegerekend aan de kasstroomgenererende eenheid. Een eventueel restant verlies wordt toegerekend aan de andere activa van de eenheid naar rato van hun boekwaarden.

Verder wordt op iedere balansdatum beoordeeld of er enige indicatie is dat een in eerdere jaren verantwoord bijzonder waardevermindingsverlies is verminderd. Als een dergelijke indicatie aanwezig is, wordt de realiseerbare waarde van het betreffende actief (of kas-stroomgenererende eenheid) geschat.

Terugneming van een eerder verantwoord bijzonder waardevermindingsverlies vindt alleen plaats als sprake is van een wijziging van de gehanteerde schattingen bij het bepalen van de realiseerbare waarde sinds de verantwoording van het laatste bijzonder waardevermindingsverlies. In dat geval wordt de boekwaarde van het actief (of kasstroomgenererende eenheid) opgehoogd tot de geschatte realiseerbare waarde, maar niet hoger dan de boekwaarde die bepaald zou zijn (na afschrijvingen) als in voorgaande jaren geen bijzonder waardevermindingsverlies voor het actief (of kasstroomgenererende eenheid) zou zijn verantwoord.

### **Voorraden**

De voorraden worden gewaardeerd tegen aanschafprijs op basis van de 'first-in, first-out' (FI-FO)-methode of lagere opbrengstwaarde.

Bij de waardering van de voorraden wordt rekening gehouden met de eventueel op balansdatum opgetreden waardeverminderingen.

### **Vorderingen**

Vorderingen worden bij eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde, inclusief transactiekosten (indien materieel). Na eerste verwerking vindt waardering plaats tegen geamortiseerde kostprijs.

Indien er geen sprake is van agio of disagio en transactiekosten, is de geamortiseerde kostprijs gelijk aan de nominale waarde van de vorderingen, onder aftrek van voorzieningen wegens oninbaarheid. Voorzieningen worden bepaald op basis van individuele beoordeling van de inbaarheid van de vorderingen.

### **Liquide middelen**

Liquide middelen bestaan uit kas, banktegoeden en deposito's met een looptijd korter dan twaalf maanden. Rekening-courantschulden bij banken zijn opgenomen onder schulden aan kredietinstellingen onder de kortlopende schulden.

Liquide middelen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde en staan ter vrije beschikking van de Stichting.

### **Reserves**

#### *Continuïteitsreserve*

De continuïteitsreserve is gevormd om de continuïteit te waarborgen ingeval van (tijdelijke) sterk tegenvallende opbrengsten.

#### *Bestemmingsreserve*

De beperkte bestedingsmogelijkheid van de bestemmingsreserve is door het bestuur bepaald en betreft geen verplichting. Het bestuur kan deze beperking zelf opheffen.

#### *Overige reserves*

Overige reserves betreffen reservemiddelen die resteren na de eerder genoemde bestedingen.

## **Fondsen**

### *Bestemmingsfondsen*

Bestemmingsfondsen betreffen middelen die zijn verkregen met een door derden aangegeven specifieke bestemming.

## **Voorzieningen**

Voorzieningen worden gevormd voor in rechte afdwingbare of feitelijke verplichtingen die op de balansdatum bestaan, waarbij het waarschijnlijk is dat een uitstroom van middelen noodzakelijk is en waarvan de omvang op betrouwbare wijze is te schatten.

De voorzieningen worden gewaardeerd tegen de beste schatting van de bedragen die noodzakelijk zijn om de verplichtingen per balansdatum af te wikkelen. De overige voorzieningen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde van de uitgaven die naar verwachting noodzakelijk zijn om de verplichtingen af te wikkelen, tenzij anders vermeld.

Wanneer de verwachting is dat een derde de verplichtingen vergoedt, en wanneer het waarschijnlijk is dat deze vergoeding zal worden ontvangen bij de afwikkeling van de verplichting, wordt deze vergoeding als een actief in de balans opgenomen.

### *Voorziening groot onderhoud*

Een voorziening wordt gevormd voor verwachte kosten van periodiek groot onderhoud aan panden, installaties e.d. op basis van het geschatte bedrag van het groot onderhoud en de periode tussen de werkzaamheden voor groot onderhoud. De uitgaven van groot onderhoud worden verwerkt ten laste van de onderhoudsvoorziening voor zover deze is gevormd voor de beoogde kosten. Indien de kosten van groot onderhoud uitgaan boven de boekwaarde van de voor het desbetreffende actief aangehouden voorziening, worden de (meer)kosten verwerkt ten laste van de staat van baten en lasten.

## **Kortlopende schulden**

Kortlopende schulden worden bij eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde. Kortlopende schulden worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs. Indien er geen sprake is van agio of disagio en transactiekosten, is de geamortiseerde kostprijs gelijk aan de nominale waarde van de schuld.

## Grondslagen voor de resultaatbepaling

### Baten uit eigen fondsenwerving

#### *Donaties en giften*

Donaties en giften worden verantwoord in het jaar waarin zij worden ontvangen, met uitzondering van ontvangsten die kunnen worden toegerekend aan een periode waarin een bepaalde mailingsactie heeft plaatsgevonden. Giften van een zaak in natura worden gewaardeerd tegen de reële waarde in Nederland.

#### *Baten uit nalatenschappen*

Nalatenschappen worden opgenomen in het boekjaar waarin de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Voorlopige uitbetalingen in de vorm van voorschotten worden in het boekjaar waarin ze worden ontvangen verantwoord als baten uit nalatenschappen, voorzover deze niet al in een voorgaand boekjaar zijn verantwoord.

#### *Verkoop van artikelen*

Opbrengsten uit de verkoop van artikelen worden onder de baten tegen de brutowinst opgenomen. De brutowinst is de netto-omzet verminderd met de kostprijs van de verkochte artikelen. Onder de netto-omzet wordt verstaan de opbrengst onder aftrek van kortingen en over de omzet geheven belastingen. Onder de kostprijs wordt verstaan de inkoopwaarde van de goederen, verhoogd met de op de inkoop en verkoop drukkende directe (aan derden betaalde) verwervingskosten. De door de fondsenwervende instelling in dit verband gemaakte eigen kosten worden als kosten van fondsenwerving verantwoord.

#### *Entreegelden*

Entreegelden worden verantwoord in het jaar waarin zij worden ontvangen.

#### *Overige baten uit eigen fondswerving*

Overige baten uit eigen fondsenwerving worden opgenomen in het boekjaar waarin de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

### Kosten

#### *Kostentoerekening*

Kosten worden toegerekend aan de doelstelling, werving baten en beheer en administratie op basis van de volgende maatstaven:

- . Direct toerekenbare kosten worden direct toegerekend;
- . Niet direct toerekenbare kosten worden als volgt verdeeld:
  - \_ Uitbesteed werk
  - \_ Communicatie
  - \_ Personeelskosten
  - \_ Huisvestingskosten
  - \_ Kantoor- en algemene kosten
  - \_ Afschrijving en rente

Verliezen en risico's worden verantwoord zodra deze voorzienbaar zijn.

### **Personeelsbeloningen**

De beloningen van het personeel worden als last in de staat van baten en lasten verantwoord in de periode waarin de arbeidsprestatie wordt verricht en, voor zover nog niet uitbetaald, als verplichting op de balans opgenomen. Als de reeds betaalde bedragen de verschuldigde beloningen overtreffen, wordt het meerdere opgenomen als een overlopend actief voor zover er sprake zal zijn van terugbetaling door het personeel of van verrekening met toekomstige betalingen door de vennootschap.

### *Pensioenen*

De Stichting heeft alle pensioenregelingen verwerkt volgens de verplichtingenbenadering. De over het verslagjaar verschuldigde premie wordt als last verantwoord. Mutaties in de pensioenvoorziening worden ook in de winst-en-verliesrekening verwerkt. Het bedrag dat als pensioenvoorziening is opgenomen, is de beste schatting van de nog niet afgefinancierde bedragen die noodzakelijk zijn om de desbetreffende verplichtingen per balansdatum af te wikkelen.

### **Toelichting op het kasstroomoverzicht**

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode. De geldmiddelen in het kasstroomoverzicht bestaan uit de liquide middelen en banktegoeden. Kasstromen in vreemde valuta zijn omgerekend tegen een geschatte gemiddelde koers. Koersverschillen bij geldmiddelen worden afzonderlijk in het kasstroomoverzicht getoond. Transacties waarbij geen instroom of uitstroom van kasmiddelen plaatsvindt zijn niet in het kasstroomoverzicht opgenomen.

### **Gebeurtenissen na balansdatum**

Gebeurtenissen die nadere informatie geven over de feitelijke situatie per balansdatum en die blijken tot aan de datum van het opmaken van de jaarrekening worden verwerkt in de jaarrekening.

Gebeurtenissen die geen nadere informatie geven over de feitelijke situatie per balansdatum worden niet in de jaarrekening verwerkt. Als dergelijke gebeurtenissen van belang zijn voor de oordeelsvorming van de gebruikers van de jaarrekening, worden de aard en de geschatte financiële gevolgen ervan toegelicht in de jaarrekening.

## Toelichting op de balans

### A Materiële vaste activa

|                                | 2018<br>EUR      | 2017<br>EUR      |
|--------------------------------|------------------|------------------|
| Bedrijfsgebouwen en -terreinen | 572.783          | 545.531          |
| Machines en installaties       | 727.795          | 808.633          |
| Inventarissen                  | 1.811            | 2.328            |
| Andere vaste bedrijfsmiddelen  | 171.747          | 203.391          |
|                                | <b>1.474.136</b> | <b>1.559.883</b> |

Het verloop is als volgt weergegeven:

|                                   | Bedrijfsge-<br>bouwen en<br>-terreinen | Machines<br>en<br>installaties | Inventa-<br>rissen | Andere<br>vaste<br>bedrijfs-<br>middelen | Totaal           |
|-----------------------------------|----------------------------------------|--------------------------------|--------------------|------------------------------------------|------------------|
| <b>Stand per 1 januari 2018</b>   |                                        |                                |                    |                                          |                  |
| Aanschafwaarde                    | 1.216.877                              | 1.421.840                      | 58.312             | 954.876                                  | 3.651.905        |
| Cumulatieve afschrijvingen        | -671.346                               | -613.207                       | -55.984            | -751.485                                 | -2.092.022       |
| Boekwaarde                        | <b>545.531</b>                         | <b>808.633</b>                 | <b>2.328</b>       | <b>203.391</b>                           | <b>1.559.883</b> |
| <b>Mutaties boekjaar</b>          |                                        |                                |                    |                                          |                  |
| Investerings                      | 90.681                                 |                                |                    | 37.918                                   | 128.599          |
| Aanschafw.desinvesterings         | 0                                      | 0                              | 0                  | 0                                        | 0                |
| Afschrijvingen                    | -63.429                                | -80.838                        | -517               | -69.562                                  | -214.346         |
| Afschr.desinvesterings            | 0                                      | 0                              | 0                  | 0                                        | 0                |
| Saldo                             | <b>27.252</b>                          | <b>-80.838</b>                 | <b>-517</b>        | <b>-31.644</b>                           | <b>-85.747</b>   |
| <b>Stand per 31 december 2018</b> |                                        |                                |                    |                                          |                  |
| Aanschafwaarde                    | 1.307.558                              | 1.421.840                      | 58.312             | 992.794                                  | 3.780.504        |
| Cumulatieve afschrijvingen        | -734.775                               | -694.045                       | -56.501            | -821.047                                 | -2.306.368       |
| Boekwaarde                        | <b>572.783</b>                         | <b>727.795</b>                 | <b>1.811</b>       | <b>171.747</b>                           | <b>1.474.136</b> |
| Afschrijvingsduur                 | 5-20 jaar                              | 7 jaar                         | 3-5 jaar           | 5 jaar                                   |                  |

De investeringen in de bedrijfsgebouwen en - terreinen betreft de aanpassing van het terrein en de verbouwing van de Campus en loodsen op het terrein.

De investeringen in de inventarissen en overige bedrijfsmiddelen betreffen met name:  
Vervanging automatiseringsapparatuur, film Waddengebied en aanpassingen winkel..

## B Voorraden

|                                           | 2018<br>EUR   | 2017<br>EUR   |
|-------------------------------------------|---------------|---------------|
| Voorraad beschikbaar voor de doelstelling | 44.741        | 35.673        |
|                                           | <b>44.741</b> | <b>35.673</b> |

De voorraad bestaat uit promotieartikelen.  
Er is geen voorziening voor incurante voorraden ultimo 2017 en 2018.

## C Vorderingen en overlopende activa

|                         |                  |                  |
|-------------------------|------------------|------------------|
| Debiteuren              | 14.742           | 14.715           |
| Nalatenschappen/legaten | 2.177.251        | 2.586.089        |
| Te vorderen belastingen | -30.655          | 32.990           |
| Vooruitbetaalde kosten  | 27.237           | 20.834           |
| Overige vorderingen     | 30.838           | 11.944           |
|                         | <b>2.219.413</b> | <b>2.666.572</b> |

In het saldo van de vorderingen op debiteuren is rekening gehouden met een voorziening voor oninbaarheid ad € 14.287 (v.j.: € 14.287).

Als gevolg van eventuele langdurige afwikkelingen van nalatenschappen kan het zijn dat enkele nalatenschappen langer dan een jaar open staan. Het is echter lastig te kwantificeren om welk deel het gaat.

## D Liquide middelen

|              |               |               |
|--------------|---------------|---------------|
| Banken       | 7.912         | 58.763        |
| ING/Postbank | 5.009         | 31.905        |
| Kasmiddelen  | 2.527         | 927           |
|              | <b>15.448</b> | <b>91.595</b> |

De saldi staan ter vrije beschikking.  
Door de bankier is per ultimo boekjaar een rekening-courantkrediet ter grootte van € 150.000 verstrekt.

| 2018 | 2017 |
|------|------|
| EUR  | EUR  |

## E Reserves

|                      |                  |           |
|----------------------|------------------|-----------|
| Continuïteitsreserve | <b>2.280.134</b> | 2.837.625 |
| Bestemmingsreserve   | <b>569.067</b>   | 569.067   |
|                      | <b>2.849.201</b> | 3.406.692 |

De mutaties in de reserves in het boekjaar zijn als volgt weer te geven.

|                                            | Continuïteits<br>reserve<br>EUR | Bestemmings<br>reserve<br>EUR | 2018<br>EUR      | 2017<br>EUR |
|--------------------------------------------|---------------------------------|-------------------------------|------------------|-------------|
| Stand per 1 januari                        | 2.837.625                       | 569.067                       | 3.406.692        | 1.352.480   |
| Mutaties:                                  |                                 |                               |                  |             |
| . Toevoegingen via<br>resultatenbestemming | -557.491                        | 0                             | -557.491         | 2.054.212   |
| . Bestedingen via<br>resultatenbestemming  | -                               | -                             | -                | -           |
| Stand per 31 december                      | <b>2.280.134</b>                | <b>569.067</b>                | <b>2.849.201</b> | 3.406.692   |

### Continuïteitsreserve

| 2018 | 2017 |
|------|------|
| EUR  | EUR  |

|                       |                  |           |
|-----------------------|------------------|-----------|
| Stand per 1 januari   | <b>2.837.625</b> | 783.413   |
| Resultaatbestemming   | <b>-557.491</b>  | 2.054.212 |
| Stand per 31 december | <b>2.280.134</b> | 2.837.625 |

Een continuïteitsreserve wordt gevormd voor de dekking van risico's op korte termijn en om zeker te stellen dat de fondsenwervende instelling ook in de toekomst aan haar verplichtingen kan voldoen. De omvang van de continuïteitsreserve is intern bepaald op maximaal één keer de jaarlijkse uitgaven van de organisatie met betrekking tot kosten van werving en doelbesteding. Als jaaruitgave wordt hierbij het driejaargemiddelde genomen van de werkelijke uitgaven in het voorgaande verslagjaar, het lopende verslagjaar en de geraamde uitgaven volgens de begroting voor het komende verslagjaar. Ultimo 2018 wordt de benodigde continuïteitsreserve becijferd op € 2.384.436, waarmee het plafond nog niet is bereikt.

## Bestemmingsreserves

|                                        | 2018<br>EUR | 2017<br>EUR |
|----------------------------------------|-------------|-------------|
| Stand per 1 januari                    | 569.067     | 569.067     |
| Mutaties:                              |             |             |
| . Toevoegingen via resultaatbestemming | 0           | 0           |
| . Bestedingen via resultaatbestemming  | 0           | 0           |
| Stand per 31 december                  | 569.067     | 569.067     |

Op bovenstaande bestemmingsreserves rust geen verplichting. De beperkte bestedingsmogelijkheid is aangegeven door het bestuur.

## F Fondsen

### Bestemmingsfonds investeringen

|                                        |         |          |
|----------------------------------------|---------|----------|
| Stand per 1 januari                    | 616.419 | 727.587  |
| Mutaties:                              |         |          |
| . Toevoegingen via resultaatbestemming | 0       | 0        |
| . Bestedingen via resultaatbestemming  | -85.102 | -111.168 |
| Stand per 31 december                  | 531.317 | 616.419  |

De beperkte bestedingsmogelijkheid van de fondsen is aangegeven door derden.

## G Voorzieningen

|                             |         |         |
|-----------------------------|---------|---------|
| Voorziening groot onderhoud | 120.756 | 120.756 |
|                             | 120.756 | 120.756 |

De voorziening groot onderhoud is gevormd ten behoeve van het achterstallig onderhoud. Als gevolg van voortschrijdend inzicht in de voorziening vanaf boekjaar 2009 separaat gepresenteerd. Het verloop van de voorziening is als volgt:

|                   |         |         |
|-------------------|---------|---------|
| Stand 1 januari   | 120.756 | 115.500 |
| Dotatie           | 0       | 25.500  |
| Vrijval           | 0       | 0       |
| Onttrekking       | 0       | -20.244 |
| Stand 31 december | 120.756 | 120.756 |

|                               | 2018<br>EUR | 2017<br>EUR |
|-------------------------------|-------------|-------------|
| <b>H Langlopende schulden</b> |             |             |
| Hypotheek                     | 0           | 0           |
|                               | <u>0</u>    | <u>0</u>    |

Onder de langlopende schulden staan verplichtingen voor langer dan een jaar verantwoord.

**Hypotheek woning Hoofdstraat nr. 96**

Ten behoeve van de aanschaf van een woning voor de vrijwilligers is een hypotheek verkregen, ad € 223.194 welke per 31 mei 2011 volledig is opgenomen.

De rente bedraagt 4% op jaarbasis en ligt voor 10 jaar vast.

In 2016 is begonnen met de volledige aflossing van de hypotheek. In 2017 is het laatste deel afgelost. Deze aflossing is onder de kortlopende schulden verantwoord.

Als zekerheid geldt een eerste hypotheek op het pand.

|                                       |                |                 |
|---------------------------------------|----------------|-----------------|
| <b>Stand 1 januari</b>                | 49.122         | 223.194         |
| Aflossingen                           | <u>-49.122</u> | <u>-174.072</u> |
|                                       | 0              | 49.122          |
| Aflossingsverplichting komen boekjaar | <u>0</u>       | <u>-49.122</u>  |
| <b>Stand 31 december</b>              | <u>0</u>       | <u>0</u>        |

**I Kortlopende schulden en overlopende passiva**

|                                                    | 2018<br>EUR    | 2017<br>EUR    |
|----------------------------------------------------|----------------|----------------|
| Crediteuren                                        | 84.791         | 93.799         |
| Belastingen en sociale verzekeringen en pensioenen | 28.460         | 28.776         |
| Overige schulden en overlopende passiva            | <u>139.213</u> | <u>87.281</u>  |
|                                                    | <u>252.464</u> | <u>209.856</u> |

Onder de kortlopende schulden staan verplichtingen met een looptijd van minder dan 1 jaar verantwoord. Verplichtingen die betrekking hebben op jaren gelegen na één jaar na balansdatum zijn verwerkt onder de langlopende schulden.

**J Niet uit de balans blijkende rechten en verplichtingen**

De verstrekte zekerheden ten behoeve van het rekening-courantkrediet bestaan uit een pandrecht op alle goederen.

Op balansdatum is de Stichting Zeehondencentrum begunstigde van een aantal nalatenschappen, welke niet gewaardeerd zijn in de jaarrekening. Er bestaat onvoldoende duidelijkheid over hoe hoog deze nalatenschappen uit zullen vallen.

## Toelichting op de samengevoegde staat van baten en lasten

### K1 Baten van particulieren

|                                         | Begroting 2018   | Werkelijk 2018   | Werkelijk 2017   |
|-----------------------------------------|------------------|------------------|------------------|
|                                         | EUR              | EUR              | EUR              |
| Donaties en giften                      | 636.000          | 551.501          | 580.796          |
| Nalatenschappen                         | 650.000          | 383.807          | 3.042.954        |
| Verkoop goederen (zie K2)               | 168.000          | 70.787           | 80.231           |
| Overige baten uit eigen fondsenwerving  | 412.000          | 58.671           | 130.441          |
| Entree                                  | 437.500          | 471.459          | 452.218          |
| Bestemde baten uit eigen fondsenwerving | 0                | 25.815           | 31.978           |
| <b>Totaal</b>                           | <b>2.303.500</b> | <b>1.562.040</b> | <b>4.318.618</b> |

De gerealiseerde baten wijken af van de begroting als gevolg van vooral de lagere nalatenschappen

### K2 Verkoop goederen

|             | Begroting 2018 | Werkelijk 2018 | Werkelijk 2017 |
|-------------|----------------|----------------|----------------|
|             | EUR            | EUR            | EUR            |
| Netto omzet | 305.455        | <b>159.782</b> | 179.846        |
| Kostprijs   | 137.455        | <b>88.995</b>  | 99.615         |
| Bruto winst | 168.000        | <b>70.787</b>  | 80.231         |

In de winkel van het Zeehondencentrum worden zeehond gerelateerde artikelen verkocht, zoals pluuche knuffels, kledings, sleutelhangers, boeken en kalenders en dergelijke.

De gerealiseerde baten verkoop goederen vallen lager uit dan begroot. Dit wordt veroorzaakt door er minder marge is behaald op de verkochte goederen en er minder is verkocht als begroot.

## L Besteed aan doelstellingen

|                              | Begroting 2018<br>EUR | Werkelijk 2018<br>EUR | Werkelijk 2017<br>EUR |
|------------------------------|-----------------------|-----------------------|-----------------------|
| <b>L1 Zorg:</b>              |                       |                       |                       |
| Salaris/sociale lasten       | 652.274               | 388.667               | 531.104               |
| Pensioenen                   | 59.321                | 39.129                | 26.457                |
| Overige personeelskosten     | 59.939                | 37.975                | 44.211                |
| Uitbesteed werk              | 38.864                | 26.527                | 43.997                |
| Reis- en verblijfkosten      | 2.940                 | 1.663                 | 2.896                 |
| Huisvesting                  | 158.138               | 63.567                | 88.252                |
| Kantoorkosten                | 19.380                | 15.920                | 14.677                |
| Communicatie                 | 7.704                 | 3.735                 | 5.116                 |
| Zorgkosten                   | 315.000               | 163.807               | 283.982               |
| Afschrijving en rente        | 119.880               | 158.616               | 205.574               |
| Overige algemene kosten      | 53.793                | 90.573                | 62.643                |
|                              | <b>1.487.233</b>      | <b>990.179</b>        | <b>1.308.908</b>      |
| <b>L2 Wetenschap</b>         |                       |                       |                       |
| Salaris/sociale lasten       | 47.752                | 97.983                | 33.828                |
| Pensioenen                   | 4.343                 | 9.865                 | 1.685                 |
| Overige personeelskosten     | 4.388                 | 9.574                 | 2.816                 |
| Reis- en verblijfkosten      | 420                   | 238                   | 414                   |
| Huisvesting                  | 6.411                 | 2.577                 | 3.578                 |
| Kantoorkosten                | 6.630                 | 5.446                 | 5.021                 |
| Communicatie                 | 564                   | 238                   | 326                   |
| Kosten wetenschap            | 24.000                | 7.527                 | 12.120                |
| Afschrijving en rente        | 4.860                 | 6.430                 | 8.334                 |
| Overige algemene kosten      | 15.041                | 33.300                | 23.061                |
|                              | <b>114.409</b>        | <b>173.178</b>        | <b>91.183</b>         |
| <b>L3 Voorlichting</b>       |                       |                       |                       |
| Salaris/sociale lasten       | 45.720                | 201.519               | 236.798               |
| Pensioenen                   | 4.158                 | 20.288                | 11.796                |
| Overige personeelskosten     | 4.201                 | 19.690                | 19.712                |
| Uitbesteed werk              | 12.955                | 0                     | 0                     |
| Huisvesting                  | 29.918                | 12.026                | 16.696                |
| Kantoorkosten                | 14.280                | 11.730                | 10.815                |
| Communicatie                 | 540                   | 833                   | 1.140                 |
| Kosten voorlichting          | 44.200                | 84.104                | 63.762                |
| Afschrijving en rente        | 22.680                | 30.008                | 38.892                |
| Overige algemene kosten      | 7.642                 | 35.717                | 25.315                |
|                              | <b>186.294</b>        | <b>415.914</b>        | <b>424.926</b>        |
| <b>Totale directe kosten</b> | <b>1.787.936</b>      | <b>1.579.271</b>      | <b>1.825.018</b>      |

De zorgkosten blijven binnen het begrote bedrag. Dit wordt veroorzaakt doordat gedurende 2018 vooral de salariskosten lager uitvallen agv minder inzet betaalde krachten in de zorg agv minder zeehonden.

De kosten wetenschap vallen hoger uit dan begroot, doordat er meer inzet tbv deze activiteit is geweest dan was begroot.

De kosten voorlichting vallen fors hoger uit doordat er fors meer is ingezet op deze activiteit.

**Bestedingspercentage**

Onderstaand is de verhouding van de totale bestedingen aan de doelstellingen in relatie met de totale baten procentueel weergegeven:

|                      | Begroting 2018 | <b>Werkelijk 2018</b> | Werkelijk 2017 |
|----------------------|----------------|-----------------------|----------------|
| Totale bestedingen   | 1.787.936      | <b>1.579.271</b>      | 1.825.018      |
| Totale baten         | 2.303.500      | 1.562.040             | 4.318.618      |
| Bestedingspercentage | 78%            | <b>101%</b>           | 42%            |

## M Werving baten

### M1 Kosten eigen fondsenwerving

|                               | Begroting 2018 | Werkelijk 2018 | Werkelijk 2017 |
|-------------------------------|----------------|----------------|----------------|
|                               | EUR            | EUR            | EUR            |
| Salaris/sociale lasten        | 93.472         | 201.519        | 77.805         |
| Pensioenen                    | 8.501          | 20.288         | 3.876          |
| Overige personeelskosten      | 8.589          | 19.690         | 6.477          |
| Uitbesteed werk               | 41.220         | 0              | 76.443         |
| Reis- en verblijfkosten       | 420            | 238            | 414            |
| Huisvesting                   | 10.685         | 4.295          | 5.963          |
| Kantoorkosten                 | 6.630          | 5.447          | 5.021          |
| Communicatie                  | 1.104          | 1.380          | 1.889          |
| Afschrijving en rente         | 8.100          | 10.717         | 13.890         |
| Overige algemene kosten       | 4.388          | 19.332         | 12.726         |
| Directe kosten fondsenwerving | 141.650        | 35.419         | 46.241         |
|                               | <b>324.759</b> | <b>318.325</b> | 250.745        |

De lagere gerealiseerde kosten eigen fondsenwerving ontstaan vooral doordat de directe kosten fondsenwerving lager uitkomen. Enkele begrote fondsenwervingsactiviteiten hebben niet plaatsgevonden. Bovendien zijn de gerealiseerde salariskosten lager dan begroot.

#### Kostenpercentage fondsenwerving

Onderstaand is de verhouding van de kosten fondsenwerving in relatie met de totale baten procentueel weergegeven voor:

|                                 | Begroting 2018 | Werkelijk 2018   | Werkelijk 2017 |
|---------------------------------|----------------|------------------|----------------|
| Baten eigen fondsenwerving      | 2.303.500      | <b>1.562.040</b> | 4.318.618      |
| Kosten eigen fondsenwerving     | 324.759        | <b>318.325</b>   | 250.745        |
| Kostenpercentage fondsenwerving | 14%            | <b>20%</b>       | 6%             |

De baten eigen fondsenwerving zijn hoger uitgevallen als gevolg van de nalatenschappen.  
De kosten zijn gedaald als gevolg van vooral de lagere kosten eigen fondsenwerving.

## N Kosten beheer en administratie

|                          | Begroting 2018 | Werkelijk 2018 | Werkelijk 2017 |
|--------------------------|----------------|----------------|----------------|
|                          | EUR            | EUR            | EUR            |
| Salaris/sociale lasten   | 176.785        | 151.548        | 158.993        |
| Pensioenen               | 16.078         | 15.257         | 7.920          |
| Overige personeelskosten | 16.245         | 14.807         | 13.235         |
| Uitbesteed werk          | 24.732         | 26.527         | 43.997         |
| Reis- en verblijfkosten  | 420            | 237            | 413            |
| Huisvesting              | 8.548          | 3.436          | 4.771          |
| Kantoorkosten            | 4.080          | 3.351          | 3.090          |
| Communicatie             | 2.088          | 1.118          | 1.532          |
| Afschrijving en rente    | 6.480          | 8.575          | 11.113         |
| Overige algemene kosten  | 11.236         | 92.182         | 54.748         |
|                          | <b>266.692</b> | <b>317.037</b> | 299.812        |

De hogere gerealiseerde kosten beheer en administratie ontstaan vooral doordat de overige algemene kosten hoger uitvallen.

De intern gestelde norm waarbij de kosten beheer en administratie worden uitgedrukt in de totale uitvoeringskosten bedraagt maximaal 15%.

|                                                            |           |           |
|------------------------------------------------------------|-----------|-----------|
| Over het boekjaar bedragen de werkelijke uitvoeringskosten | 2.214.633 | 2.225.956 |
| De kosten beheer en administratie bedragen                 | 317.037   | 299.812   |
| Uitgedrukt in %                                            | 14%       | 13%       |

Op basis van bovengenoemde berekening blijven de kosten binnen de gestelde norm.

## O Toelichting lasten verdeling

Specificatie en verdeling kosten naar bestemming

| Bestemming                    | Doelstelling |                 |                   |                     | Werving | Beheer en     | Werkelijk | Begroot   | Werkelijk |
|-------------------------------|--------------|-----------------|-------------------|---------------------|---------|---------------|-----------|-----------|-----------|
|                               |              |                 |                   |                     | baten   | administratie | 2018      | 2018      | 2017      |
|                               | Zorg         | Weten-<br>schap | Voorlich-<br>ting | Fondsen-<br>werving |         |               |           |           |           |
|                               | EUR          | EUR             | EUR               | EUR                 | EUR     | EUR           | EUR       | EUR       | EUR       |
| Overige kosten                | 163.807      | 7.527           | 84.104            | 35.419              | 0       | 290.857       | 524.850   | 406.105   |           |
| Uitbesteed werk               | 26.527       | 0               | 0                 | 0                   | 26.527  | 53.053        | 117.770   | 164.436   |           |
| Communicatie                  | 3.735        | 238             | 833               | 1.380               | 1.118   | 7.304         | 12.000    | 10.003    |           |
| Personeelskosten              | 465.772      | 117.421         | 241.497           | 241.497             | 181.612 | 1.247.798     | 1.201.765 | 1.176.713 |           |
| Huisvestingskosten            | 63.567       | 2.577           | 12.026            | 4.295               | 3.436   | 85.901        | 213.700   | 119.260   |           |
| Kantoor en<br>algemene kosten | 108.156      | 38.984          | 47.447            | 25.017              | 95.770  | 315.374       | 147.301   | 221.254   |           |
| Afschrijving en rente         | 158.616      | 6.430           | 30.008            | 10.717              | 8.575   | 214.346       | 162.000   | 277.803   |           |
| Totaal                        | 990.179      | 173.178         | 415.914           | 318.325             | 317.037 | 2.214.633     | 2.379.386 | 2.375.574 |           |

### Personeelsbestand

Gedurende het boekjaar 2016 bedroeg het gemiddeld aantal werknemers 32 fte (2015: 31,3 fte).

Deze medewerkers zijn als volgt verdeeld over de verschillende afdelingen:

|                       | in fte's    |             | in%           |             |
|-----------------------|-------------|-------------|---------------|-------------|
|                       | <u>2018</u> | <u>2017</u> | <u>2018</u>   | <u>2017</u> |
| . Zorg                | <b>11,9</b> | <b>15,7</b> | <b>37,3%</b>  | 51,1%       |
| . Wetenschap          | <b>3,0</b>  | <b>1,0</b>  | <b>9,4%</b>   | 3,3%        |
| . Voorlichting/winkel | <b>6,2</b>  | <b>7,0</b>  | <b>19,4%</b>  | 22,8%       |
| . Fondsenwerving      | <b>6,2</b>  | <b>2,3</b>  | <b>19,4%</b>  | 7,5%        |
| . Techniek            | <b>1,8</b>  | <b>1,0</b>  | <b>5,8%</b>   | 3,3%        |
| . Algemeen            | <b>2,8</b>  | <b>3,7</b>  | <b>8,8%</b>   | 12,1%       |
|                       | <b>31,9</b> | 30,7        | <b>100,0%</b> | 100,0%      |

De overige kosten worden verdeeld op basis van de realisatie per doelstelling, waarbij rekening wordt gehouden met de bezetting per afdeling (gebruik auto's en kosten huishouding).

Het uitbesteed werk wordt voornamelijk ingehuurd ten behoeve van de zorgafdeling en de fondsenwerving.

De overige inhuur komt ten laste van de TD en verantwoord onder Beheer en Administratie

De kosten communicatie en de personeelskosten zijn verdeeld over de doelstellingen op basis van het aantal fte's.

De huisvestingskosten zijn verdeeld op basis van het aantal m2 evenals de kosten voor afschrijving en rente.

Onder de personeelskosten zijn de volgende posten opgenomen:

|                | <u>2018</u>      | <u>2017</u>      |
|----------------|------------------|------------------|
| Salariskosten  | 1.038.314        | 869.835          |
| Sociale lasten | 199.235          | 168.694          |
| Pensioenlasten | 104.827          | 51.734           |
|                | <b>1.342.376</b> | <b>1.090.263</b> |

## P Bezoldiging directie

| Naam                               | N. Kuizenga      |                  |
|------------------------------------|------------------|------------------|
| Functie                            | directie         | directie         |
| Dienstverband                      | onbepaalde tijd  | onbepaalde tijd  |
| Uren fulltime p/w                  | 40               | 40               |
| Periode                            | 1-1 t/m 31-12-18 | 1-1 t/m 31-12-17 |
| Parttime %                         | 100              | 100              |
| <b>Bezoldiging</b>                 |                  |                  |
| Salaris                            | € 82.863         | € 77.902         |
| Variabel inkomen                   | € 6.471          | € -              |
| Vakantiegeld                       | € 6.629          | € 6.427          |
| Eindejaarsuitkering                |                  |                  |
| <b>Totaal bruto sv loon</b>        | <b>€ 95.963</b>  | <b>€ 84.329</b>  |
| Pensioenlasten &<br>Sociale lasten | € 31.474         | € 22.059         |
|                                    | <b>€ 31.474</b>  | <b>€ 22.059</b>  |
| <b>Totaal bezoldiging</b>          | <b>€ 127.437</b> | <b>€ 106.388</b> |

Het bestuur heeft samen met de Raad van Toezicht het bezoldigingsbeleid, de hoogte van de directiebeloning en de hoogte van andere bezoldigingscomponenten vastgesteld.  
Het beleid wordt periodiek geactualiseerd.

Bij de bepaling van het bezoldigingsbeleid en de vaststelling van de beloning volgt het bestuur de Adviesregeling Beloning Directeuren Goede Doelen van VFI en de Code Wijffels (zie [www.vfi.nl](http://www.vfi.nl))

Het jaarinkomen van de directie blijft binnen het geldende maximum volgens de VFI Beloningsregeling.

Aan de directie zijn geen leningen, voorschotten of garanties verstrekt.

## Q Resultaatbestemming

De directie stelt voor het negatieve resultaat boekjaar als volgt te verdelen:

|                        |                 |
|------------------------|-----------------|
| _ continuïteitsreserve | -557.491        |
| _ bestemmingsfonds     | -85.102         |
|                        | <u>-642.593</u> |

Dit voorstel is reeds in de balans per 31-12-2018 verwerkt.

## R Gebeurtenissen na balansdatum

Er zijn geen gebeurtenissen na balansdatum.

## Overige gegevens

Geparafeerd voor  
waarnemingsdoeleinden

adres Lübeckweg 2  
9723 HE Groningen  
telefoon 050-3166966  
e-mail groningen@jonglaan.nl  
internet www.jonglaan.nl

## CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan: het bestuur en de raad van toezicht van stichting Zeehondencentrum Pieterburen

### A. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen samengevoegde jaarrekening 2018

#### Ons oordeel

Wij hebben de samengevoegde jaarrekening 2018 van stichting Zeehondencentrum Pieterburen te Pieterburen gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in dit jaarverslag opgenomen samengevoegde jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van stichting Zeehondencentrum Pieterburen per 31 december 2018 en van het resultaat over 2018 in overeenstemming met de in Nederland geldende RJ-Richtlijn 650 Fondsenwervende organisaties.

De jaarrekening bestaat uit:

1. de samengevoegde balans per 31 december 2018;
2. de samengevoegde winst- en verliesrekening over 2018; en
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

#### De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van stichting Zeehondencentrum Pieterburen zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

#### Samengevoegde jaarrekening

De samengevoegde jaarrekening die is opgenomen in dit rapport bestaat uit de enkelvoudige jaarrekeningen van Stichting Zeehondencentrum Pieterburen en stichting Steunfonds Zeehondencentrum Pieterburen, zoals uiteengezet in de jaarrekening op pagina 24 onder het kopje 'consolidatie'.

### B. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de samengevoegde jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, namelijk het bestuursverslag.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie met de samengevoegde jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de samengevoegde jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van het bestuursverslag, in overeenstemming met RJ-Richtlijn 650 Fondsenwervende organisaties en RJ 400 Bestuursverslag.

## C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de samengevoegde jaarrekening

### Verantwoordelijkheden van het bestuur en de raad van toezicht voor de samengevoegde jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de samengevoegde jaarrekening in overeenstemming met de in Nederland geldende RJ-Richtlijn 650 Fondsenwervende organisaties. In dit kader is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de samengevoegde jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de samengevoegde jaarrekening moet het bestuur afwegen of de onderneming in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het bestuur de samengevoegde jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de stichting te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is.

Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de onderneming haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de samengevoegde jaarrekening.

De raad van toezicht is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de stichting.

### Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de samengevoegde jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze samengevoegde jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de samengevoegde jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de entiteit;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de samengevoegde jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de onderneming haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de samengevoegde jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een onderneming haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de samengevoegde jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en

# deJong&Laan

- het evalueren of de samengevoegde jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Gegeven onze eindverantwoordelijkheid voor het oordeel zijn wij verantwoordelijk voor de aansturing van, het toezicht op en de uitvoering van de groepscontrole. In dit kader hebben wij de aard en omvang bepaald van de uit te voeren werkzaamheden voor de groepsonderdelen. Bepalend hierbij zijn de omvang en/of het risicoprofiel van de groepsonderdelen of de activiteiten. Op grond hiervan hebben wij de groepsonderdelen geselecteerd waarbij een controle of beoordeling van de volledige financiële informatie of specifieke posten noodzakelijk was.

Wij communiceren met de raad van toezicht onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Wij bevestigen aan de raad van toezicht dat wij de relevante ethische voorschriften over onafhankelijkheid hebben nageleefd. Wij communiceren ook met de raad over alle relaties en andere zaken die redelijkerwijs onze onafhankelijkheid kunnen beïnvloeden en over de daarmee verband houdende maatregelen om onze onafhankelijkheid te waarborgen.

Groningen, 12 september 2019

De Jong & Laan Accountants B.V.

Origineel getekend door:

J.L. de Kimpe RA AA